

VILNIAUS TARPTAUTINIS
TEATRO FESTIVALIS

UN
WELCOME
09.24 - 10.11

MENO TARYBA

**Oskaras Koršunovas
Ana Ablamonova
Elona Bajorinienė
Dovilė Zavedskaitė
Audra Žukaitytė**

FESTIVALIO KOMANDA

MENO VADOVĖ:

Kristina Savickienė

DIREKTORIUS:

Martynas Budraitis

„SIRENŲ“ KOMANDA

**Vytautė Brazdylytė
Ugnė Kačkauskaitė
Agnė Matulevičiūtė
Rita Naujokaitytė
Agnė Pulokaitė
Rimgailė Renevytė
Karolina Šulskutė
Enrika Tamulytė
Ieva Tumanovičiūtė
Gediminas Ušackas**

VERTĖJAI

**Agnė Pulokaitė
Laimonas Vaičius**

REDAKTORĖ

Liudvika Skripkienė

DIZAINERIS

Vilius Dringelis

FINANSININKĖ

Vitalija Varkulevičienė

FOTOGRAFAS

Visvaldas Morkevičius

PRO

GRA

MIA

SOMNAMBULIZMAS

rugsėjo 24-26 d.

18:00, 19:00, 20:00

Vilniaus gynybinės
sienos bastėja

LŪKESČIAI

IR KITOS PREKĖS

rugsėjo 30–spalio 2 d.

18:00 - 21:00

Vilniaus Rotušės aikštė

NO FAKE*

spalio 2-4 d.

17:30, 20:00

Menų spaustuvė,
Juodoji salė

EMIGRANTAI

spalio 5- 7 d.

19:00

Kultūros kompleksas
„Sodas 2123“

FABRICA

spalio 8 - 10 d.

17:00-21:00

Jono Meko vizualiųjų
menų centras

SYNTH PORN

spalio 9-11 d.

internetinis portalas
www.synthporn.tv

TU

RI

NYs

8 FESTIVALIS SU VAIZDU Į SIENĄ
10 THE FESTIVAL WITH A VIEW TO THE WALL
13 „SIRENOS“, KURIOS NEĮVYKO
13 THE “SIRENOS” THAT NEVER HAPPENED
16 AR GINTI KULTŪRĄ, KURI NIEKADA NEAPSAUGOJO
ŽMOGAUS NUO ALKIO?

18 MEISTRIŠKUMO DIRBTUVĖS IR MENTORYSTĖ
20 JOHANNA FREIBURG („GOB SQUAD“)
22 JU ROW FARR („BLAST THEORY“)
24 MATTEO LAFRANCHI („EFFETTO LARSEN“)
26 STEFAN KAEGI („RIMINI PROTOKOLL“)
28 OLIVER FRLJIĆ

30 „SIRENŲ“ PROGRAMA
32 „SOMNAMBULIZMAS“
36 „LŪKESČIAI IR KITOS PREKĖS“
40 „NO FAKE*“
44 „EMIGRANTAI“
48 „FABRICA“
52 „SYNTH PORN“
56 SUMMARY

FESTIVALIS SU VAIZDU I SIENA

**Festivalis, kurį parengėme jums
šiemet, nebus toks, kaip kasmet.**

Šiemet jis - su vaizdu į sieną.

Sienos veikia. Jos atskiria ir saugo, suburia, bet ir įžiebiamas konfliktus, dalina į „mes“ ir „jie“, priverčia būti vienoje iš pusių. Taip buvo (beveik) visuomet: žmonių įgūdžiai statyti sienas tobulėja jau daugiau nei 20 000 metų, progresas čia puikiai matomas. Prisiminkime Didžiąją Kinijos sieną, Berlyno sieną, geležinę uždangą, tvorą, kuria apsi juosė Vengrija, kad apsaugotų nuo pabėgėlių ir migrantų, sieną tarp JAV ir Meksikos bei Trumpo pasakymą „Walls really work“, Palestiną nuo Izraelio atskiriančią 708 km ilgio barikadą ir šalia jos Betliejuje įkurdintą Banksy'io „Walled Off“ viešbutį, kuriame visi kambariai - su „vaizdu į sieną“.

Šiandien, kilus pandemijai, kalbame apie sienas, kurios saugo nuo nematomų priešų, o jie daug klastingesni. Kokias sienas galime pasistatyti, kad apsaugotume savo kūnus nuo nematomo viruso invazijos? Beveik per dieną uždarymės mokyklos ir kavinės, biurai ir galerijos, oro uostai ir teatrai. Iškilos sienos ten, kur vaikščiojom kasdien, atsivėrė atstumai ten, kur pasiekdavom ranka. Visa tai atskyrė mus nuo taip gerai pažįstamų objektų ir žmonių, nuo savo pačių susikurtos rutinos, ritualų, kasdienybės. Sienos atskyrė festivalių rengėjus nuo užsienio kūrėjų ir spektaklių. Tačiau ar esama sienų, kurios gali mus apsaugoti nuo sąmokslo teorijų, hibridinių karų, baimių, nesantaikos, priešiško kitaip mąstančiam?

Šiemetinėse „Sirenose“ su būriu talentingų Lietuvos kūrėjų nersime į šią temą: ieškosime rutinos ir ritualų, kurie mus gelbėja sutrikus, ieškosime kelio pasimetusiems *fake news* pasaulyje, somnambuliškai vaikštinėjančiais tarp istorijos ir dabarties, taip pat su tais, kurie džiaugsmingai ištrina ribas tarp intymumo ir viešumo. Festivalyje pristatysime šešis kūrinius, atrinktus siekiant gražinti į teatro vyksmą gyvą kontaktą, kurio mums taip trūko pastaruosiu metu. Kontempliuodami vaizdą į sieną, kuris šiuo metu neišvengiamas, norime paanalizuoti „unwelcome“ būsenas - kai jaučiamės nelaukiami, nereikalingi, atstumti, nematomi, nesantys.

Pasauliui besikeičiant tokiu greičiu kaip šiandien, visai gali būti, kad tai, ką rašau šiandien, visai kitaip atrodys tądien, kai tai skaitysite jūs. Lieku atvira nežinomumui ir tikiuosi, kad jūs liksite atviri mūsų pasirinktam keliui šiemet pakeisti „Sirenų“ programą iš pagrindų ir atsiverti pokyčiams.

KRISTINA SAVICKIENĖ

THE FESTIVAL WITH A VIEW TO THE WALL

10

This edition of the festival will be different.

This year the festival is with a view to the wall.

Walls work. They separate, create safety, make communities, but also spark conflicts, divide into „us“ and „them“, force us to take sides. Human wall-building skills have been perfected for over 20 000 years, and we have clearly made progress. Walls act; they play their roles in economics and politics, just like the infamous Trump's Wall on the border with Mexico. Walls, visible and invisible, also did well in other places: The Great Wall of China, the Berlin Wall, the iron curtain, and a 708 km long barricade separating Israel from Palestine, to name a few. In Bethlehem, Banksy even built an extraordinary „Walled-Off“ hotel where every room is with a view. A view to the wall.

Today as we deal with COVID-19 pandemic, we face walls that protect us from the invisible enemy, and we know it is a cunning one. Can we build walls that would protect us from the invasion of the virus? We have closed our schools and restaurants, offices and galleries, airports and theatres - all of this almost overnight. Walls popped up in places where we walked every day, vast distances opened up in front the objects that were at arm's reach. We have been separated from familiar places and people, our own routines, rituals and everyday life. Walls also separated festival organizers from international shows and artists. But are there walls that can protect us from

conspiracy theories, hybrid warfare, fears, conflicts and unwillingness to accept someone who is different?

This year SIRENOS has chosen to walk the festival line with a group of gifted Lithuanian artists: we will look for routines and rituals that keep us afloat, will make our way through the jungle of fake news, try to discern what meanings the word porn holds in the age of all eyes watching us all the time. We have selected six projects through the open call in order to discuss what the present is bringing to us and how we should deal with this moment without losing the essence of what theatre is. While contemplating the view to the wall, which is inescapable at the moment, we would like to invite you to ponder the concept of „unwelcome“. How do we feel when we are unwanted, rejected, invisible, left out?

This year the world has shown the ability to transform itself at the speed of light. How can anything I write today, be relevant at the time you are reading it? I keep myself open to the uncertainty and I hope you remain open and understanding towards the path SIRENOS has chosen for this edition.

KRISTINA SAVICKIENĖ

**„SIRENOS“,
KURIOS
NEĮVYKO**

**THE “SIRENOS”,
THAT NEVER
HAPPENED**

Rimgailė Renevytė ir Ieva Tumanovičiūtė buvo pakviestos kuruoti Lietuvos teatro vitriną. 2020 m. jau buvo sudaryta pilna programa, atspindinti įdomiausias ir reikšmingiausias pastarojo teatro sezono darbus. Lietuviškos vitrinės kuratorių tandemas dalijasi mintimis apie festivalio dalį, kuri ir liks tik popieriuje.

Net ir rašant šią įžangą, į galvą ateina mintys, kaip turėtų prasidėti to neįvykusio festivalio pradžios komentaras. Kokia nuotaika lydėtų „Sirenas“, jeigu pasaulio nebūtų ištikusi pandemija? Ironiška, kad beveik viskas, kas liko iš iki smulkmenų suplanuoto festivalio – šių metų „Sirenų“ šūkis „unwelcome“. Tačiau nelaukiamas šiame kontekste tapo ir pats senasis festivalis, kurį suvokėme turintys perbraižyti iš naujo.

Tačiau prieš paleidžiant tai, kas neįvyko, norisi pasidalinti, o galbūt ir padėti galutinį tašką, kuriant šiųmečių „Sirenų“ Lietuvos teatro vitrinės veidą. Ilgos diskusijos po spektaklių, kelionės į kitus šalies teatrus leido išgryninti, kaip pačios žvelgiame į Lietuvos teatrą ir kaip jį norime pristatyti užsienio publikai. Galbūt vienas iš išbandymų buvo susitarti t. y. suderinti du skirtingus požiūrius formuojant vientisą programą. Kurdamos lietuvišką „Sirenų“ dalį, užsienio ekspertams siekėme parodyti ne tik svarbiausių pastaraisiais metais šalyje sukurtų spektaklių vitriną, bet ir numatėme galimybę plačiau supažindinti su Lietuvos teatro raida, kol šiandien vis dar aktyviai kuria kelių kartų režisieriai ir režisierės. Tačiau pradinę viziją taip pat formavo ir bendra festivalio tema bei pastarųjų sezonų darbai.

Rimgailė Renevytė and Ieva Tumanovičiūtė were invited as curators of the Lithuanian theatre showcase. The full programme with the most interesting and significant works of the last theatre season has already been compiled when the pandemic changed the course of events. The curators share their thoughts about a festival programme that will only remain written on paper.

Even as we write this introduction, we can't help thinking of what an introductory word would have sounded like for the festival that didn't happen. What would be the mood of the "Sirenos", hadn't the world been struck by the pandemic? Ironically, all that's left of the festival that had already been meticulously planned is the slogan, *unwelcome*. Yet the festival as we knew it has become *unwelcome* in this context as we were faced with the necessity to get back to the drawing board.

Still, before letting go of what never happened, we would like to share, or perhaps to put to rest, the vision we had for this year's "Sirenos" Lithuanian Showcase. Long discussions after shows, visits to different theatres gave us a clearer picture of Lithuanian theatre in our own eyes and an idea of how it should be presented to international audiences. Perhaps one of the challenges was to come to an agreement, or rather, dovetail our different approaches in shaping a cohesive programme. Our goal in working on the Lithuanian part of the "Sirenos" was not to just showcase for international experts the pivotal performances made in recent years; we also envisioned an opportunity to present the evolution of Lithuanian theatre in greater detail while we still have actively working directors of several generations.

Tad į festivalį šiemet buvo atrinkti dešimt spektaklių, kurie, mūsų akimis, labiausiai atspindėjo bendrą festivalio temą ir vertybes. Tai Eglės Švedkauskaitės „Žmogus iš žuvies“, subtiliai nagrinėjantis intelektualo *unwelcome* būseną visuomenėje, Oskaro Koršunovo spektaklis „Žmogus iš Podolsko“, kuriame atsimušama į žmogiškumo ir tikrovės sienas. Į programą taip pat pateko Dariaus Gumausko „Mongolija“, itin asmeniškai kalbanti apie Dauno sindromą, sudominusi ne tik turiniu, bet ir eksperimentine forma. Svarstydamos apie festivalio temą, daug dėmesio skyrėme teatro sampratai, todėl programą papildė vaidybos ribas tiriantis Roko Ramanausko „Abelaras ir Eloiza“ bei patį teatrą apmąstantis Gintaro Varno „Sombras“. Taip šiemet gimė sumanymas visą dieną praleisti Kaune, kur taip pat būtų parodyta Varno mokinės Kamilės Gudmonaitės „Panika“ bei Uršulės Bartoševičiūtės spektaklis „Iš kūno ir kraujo“.

Jau kurį laiką Lietuvos teatrą formuoja ir užsienio režisieriai, todėl programoje atsidūrė Annos Smolar spektaklis „Sulėtintai“, nagrinėjantis kintančius galios santykius, bei Erico Lacascade'o „Balkonas“, tapęs vienu įsimintiniausių praėjusio rudens teatro įvykiu. Taip pat ketinome įtraukti Krystiano Lupos „Austerlicą“, tačiau pandemija pakoregavo ir paties spektaklio premjeros planus. Lietuvos teatro vitrinai atrinktų spektaklių užsienio svečiams nusprendėme nerodyti videoformatu – pasilikome galimybę dalį jų įtraukti į kitų metų lietuviškąją „Sirenų“ programą.

Nevertheless, our initial vision was shaped by the festival's common theme and works made in the last few seasons.

As a result, we came up with a selection of ten performances that, to us, best reflected the common theme and values of the festival. Among them were Eglė Švedkauskaitė's subtle exploration of an intellectual's state of *unwelcome* in the society “Man from Fish” and Oskaras Koršunovas' “A Man from Podolsk”, where one bangs against the walls of humaneness and reality. The programme also included Darius Gumauskas' “Mongolia”, a candid account of the Down syndrome, intriguing in its experimental form as well as content. Meditating upon the festival's theme, we gave a lot of thought to the perception of theatre and as a result we selected Rokas Ramanauskas' “Abelard and Heloise”, a study of the boundaries of acting, and Gintaras Varnas' reflection of theatre itself, “Sombras”. This in its turn gave us an idea to spend a whole day in Kaunas, showing “Panic” by Kamilė Gudmonaitė, a student of Varnas, and “Flesh and Blood” by Uršulė Bartoševičiūtė.

For quite a while now Lithuanian theatre has been also shaped by foreign directors, hence the inclusion of Anna Smolar's examination of changing positions of power “Slow Motion” as well as Eric Lacascade's “Balcony”, which became the last autumn's biggest event in theatre. In addition, we were going to include “Austerlitz” by Krystian Lupa; unfortunately, the pandemic severely modified its scheduled premiere. We decided against playing the videos of plays selected for the showcase to our international guests, reserving the possibility to include the performances into the next year's Lithuanian Showcase.

„SIRENOS“, PRASIDĖJUSIOS IŠ NAUJO

Mąstydamos apie lietuviškąją teatro dalį „Sirenų“ programoje, išvelgėme ne tik galimybę pristatyti ryškiausias Lietuvos kūrėjų darbus užsienio ekspertams, bet ir mėginti diagnozuoti šalies teatro būklę pasaulio žiūrovų akyse. Tačiau pasikeitusi situacija paskatino „Sirenas“ klausti – kokios yra Lietuvos teatro ribos mūsų pačių akimis?

Festivaliui kardinaliai pakeitus kryptį, kūrinių atranka prasidėjo iš naujo. Galima sakyti, kad šiemet visos „Sirenos“ tapo Lietuvos teatro vitrina – iš beveik šimto atvirame konkurse dalyvavusių paraiškų buvo atrinkti keturi darbai. Jie kartu su dar dviem kūriniais atspindės ne tik išskirtines karantino aplinkybes, bet ir teatro kūrėjų reakciją.

Tad šiemet renkamės pandemijos surežisuotą festivalį ir dalijamės netipišku „Sirenų“ sprendimu sukurti jį iš naujo.

**RIMGAILĖ RENEVYTĖ,
IEVA TUMANOVIČIŪTĖ**

THE “SIRENOS” THAT HAD A FRESH START

Thinking about the Lithuanian part of the “Sirenos” programme we saw an opportunity to not only present the top of the crop in Lithuanian theatre to foreign experts but to try and diagnose the state of our theatre in the eyes of a global audience. However, the changed situation posed a question: what are the limits of Lithuanian theatre in our own eyes?

As the festival had a radical shift in its direction, we had to start the selection of works from zero. We might say that this year’s entire edition of “Sirenos” has become a Lithuanian theatre showcase. Four works were selected out of almost a hundred submissions to the open call. In addition to another two works, they will not only reflect the atypical quarantine circumstances but also the response from our theatre makers.

Therefore we’ve chosen to accept the challenges by the pandemic by offering a completely reinvented “Sirenos”.

**RIMGAILĖ RENEVYTĖ,
IEVA TUMANOVIČIŪTĖ**

Šiemet „Sirenose“ buvo numatyta parodyti septynis užsienio spektaklius, daugiausia dėmesio skiriant Slovėnijai, kurią turėjo pristatyti net keturi darbai: Urošo Kaurino ir Vito Weiso „Herojai 2.0. Visų spektaklių spektaklis“, trupės „Beton Ltd“ spektaklis „Didieji lūkesčiai“, Natašos Živković „Sonny“ bei Oliverio Frljićiaus „Mūsų smurtas ir jūsų smurtas“. Į tarptautinę „Sirenuų“ programą taip pat buvo įtrauktas ir slovėnų režisieriaus Jernejaus Lorenci spektaklis „Eichmannas Jeruzalėje“, sukurtas

ZKM teatre (Kroatija), Jorge Andrade spektaklis „Mozambikas“ iš Portugalijos bei vizualiųjų menų kūrėjo Francko Vigroux darbas „Flesh“ (Prancūzija). Aplinkybėms pakoregavus viso pasaulio planus, festivalio organizatoriai nusprendė atšaukti tarptautinę programą ir reaguoti į dabartinę meno bei menininko situaciją. Būtent todėl šiuose puslapiuose atsidūrė specialiai „Sirenuų“ katalogui parašytas Oliverio Frljićiaus, kurio spektaklis turėjo atidaryti festivalio tarptautinę programą, tekstas.

OLIVER FRLJIĆ

Ar ginti kultūrą, kuri niekada neapsaugojo žmogaus nuo alkio?

Visos dėl teatro išlietos ašaros, bandant apmąstyti, koks jis buvo, yra ir turėtų būti, nublanko prieš dabartinę realybę, kai teatrų salės ištuštėjo. Teatrui būdingas savotiškas sąstingis, neapslankumas, negalėjimas irtis į priekį – fiziškai ar metaforiškai – yra nulemtas tam tikro konceptualizavimo proceso, šviežią teatrinį molį paverčiančio pasenusiomis minties plytomis. O ten, kur yra plytos, neilgai trukus atsiranda ir siena – kad ir ta ketvirtoji. O už tos sienos – žiūrovų salė. Pageidautina, pilna.

Vien mintis apie pilną žiūrovų salę man visuomet atrodė atgrasi, tarsi tai būtų pirmas kūrybinio pralaimėjimo ženklas, „pataikavimas masėms“, kaip tai įvardijama Richardo Foremano pjesės pavadinime. Įtikti kiekvienam, atrasti bendrą vardiklį, būti sėkmingam, tapti nuolankiu neoliberalios kultūros ekonomikos tarnu, klusniai sekančiu jos misija didinti pilną, mažinant bet kokį indėlį – finansinį ar simbolinį. Būti sėkmingu režisieriumi, prisitaikyti prie socialinių tinklų suformuotų vyraujančių idėjų, medžioti lengvai parduodamas žmonių skurdo ir nesėkmės istorijas, prekiauti neeuropinės kilmės kančia (juk nėra nieko geriau pritaikyto

mūsų rafinuotam europietiškam skoniui), nesugebėti išvardyti penkių Azijos, Pietų Amerikos ar Afrikos dramaturgų, net ir gyvenant tokioje daugiakultūroje terpėje, kokia mus supa istoriškai, – sąrašą galima būtų tęsti iki begalybės.

Plačiosios opinijos prasme, apie kurią būtų galima spręsti pagal salių pilnumą, sėkmingiausi mano spektakliai taip pat buvo ir didžiausi mano pralaimėjimai. Kur suklydau, suveddamas draugėn žmones, kurie pagal savo politines ir religines pažiūras, socialinę ar klasinę padėtį turėtų būti priešingose pusėse? Į kokį melo rūbą įvilkau savo kūrybą, kad sugebėjau suburti juos toje mažoje uždaroje erdvėje, vadinamoje teatru?

Pastaruosius keletą mėnesių stengiausi įsiklausyti, ką teatras gali mums pasakyti dabar, kai nutilo baisiausias iš visų virusų – tai yra žmogaus – sekama „pasaka triukšminga“. Teatre pagaliau nutilus žodžiams neapsakomai palengvėjo. Nuo pat pradžių pradžios Vakarų teatras tylą laikė didžiausiu savo priešu. Niekuomet nesimokėme išgirsti ar suprasti tylos teatre. Teatro istoriją būtų tiksliau vadinti teatro tarnystės literatūrai istorija. Tačiau esu beveik tikras, kad ši mažytė tylos pergalė prieš žodį iš esmės nepakeis mūsų vyraujančio požiūrio į tai, kas yra teatras. Tačiau tai jau kita istorija.

Tai, ką pastaruojau metu girdžiu (o gal man tik pasigirdo), yra kalbos apie naują teatro bendruomenę – tokią, kuri nebūtų šitaip veikiama ekonomikos, garsiai rėkiančios apie būtinybę sugrįžti į „normalybę“. Taip, aš puikiai suprantu, kad žmogiškajam virusui pagaliau vėl paėmus viršų mes visi nukreipsime savo jėgas ir stengsimės sugrįžti prie įprasto ritmo, sieksime susigražinti auditoriją, bandysime įrodyti teatro kultūrinę reikšmę, paneigti neoliberalų požiūrį į jo ekonominį neefektyvumą ir nenaudingumą, kurį koronavirusas tik sustiprino.

Vis dėlto, kalbant apie „naują teatro bendruomenę“, vargu ar sugebėčiau tiksliau ją apibūdinti, nei tai padarė Artaud:

„Prieš grįždamas prie kultūros, pasvarstęs nusprendžiau, kad pasaulis yra alkanas ir jam nerūpi kultūra, todėl noras nukreipti kultūrą į mintis, kurios sukasi tik apie duoną kasdieninę, yra, tiesą sakant, dirbtinis.“

Svarbiausias dalykas, man regis, yra ne apsaugoti kultūrą, kuri pati savaime niekad neišvadavo žmogaus nuo rūpesčio, kaip numalšinti alkį ir pagerinti savo gyvenimą, o stengtis iš to, kas vadinama kultūra, išgauti idėjas, kurių gyvastingumas gali prilygti alkio galiai.“

(IŠ: ANTONIN ARTAUD, *TEATRAS IR JO ANTRININKAS*,
VERTĖ DONATA LINČIUVIENĖ)

MEISTRIŠKUMO DIRBTUVĖS IR MENTORYSTĖ

Susidūrus su pandemijos nežino-
mybe ir nubraukus ilgai planuotą
„Sirenų“ užsienio programą, festi-
valio tarptautiškumas šiemet remia-
si žinomų Europos teatrų kūrėjų mei-
striškumo dirbtuvėmis ir mentorys-
tės programa. Vykstant „Sirenų“
festivaliui, profesinėmis įžvalgomis
su Lietuvos kūrėjais ir žiūrovais
sutiko pasidalinti Stefanas Kaegi
(„Rimini Protokoll“, Vokietija) ir reži-
sierius Oliveris Frljičius (Kroatija).
Menininkė Johanna Freiburg („Gob
Squad“, Vokietija) stebėjo ir konsul-
tavo Liudo Parulskio bei Eglės Miku-
lionytės kūrybinio projekto „Lūkes-
čiai ir kitos prekės“ procesą. Matteo
Lafranchi („Effetto Larsen“, Italija)
kartu su Tadu Montrimu plėtojo
imersinio spektaklio „NO FAKE*“
sumanymą. Britų menininkė Ju Row
Farr („Blast Theory“, Anglija) dalijosi
savo patirtimi su kompozitore Agne
Matulevičiūte kuriant interaktyvų
teatro performansą „Synth porn“.
Kataloge pristatomi užsienio mento-
riai ir meistriškumo kursų vedėjai at-
sako į šių metų „Sirenų“ klausimus.

„SIRENŲ“ KLAUSIMAI

1 Šių metų „Sirenų“ festivalis siekia apmąstyti tarp mūsų kylančias fizines ir vidines sienas, nuolat iš naujo perbraižomas ribas. Kaip manote, kokią įtaką kintančios išorinio pasaulio (fizinės, socialinės, politinės, ekonominės, technologinės) ribos daro Jūsų suvokimui apie teatro meno formų ir temų laisvę ar jų ribotumą, apie jų kaitą?

2 Šiomet festivalio šūkiu tapusi frazė „unwelcome“ skatina mąstyti, ką reiškia būti nenorimam, nelaukiamam, atstumtam. Atrodo, kad išskirtinėmis aplinkybėmis pats teatras tampa savotišku „unwelcome“. Kaip susiklosčius ypatingoms aplinkybėms, Jūsų požiūriu, kinta teatro menininko (-ės) padėtis visuomenėje ir jo(s) misija?

3 Teatras už sienų: kaip pasikeitė Jūsų kūrybinė kasdienybė per pandemiją? Kaip pasikeitė teatras Jūsų šalyje?

JOHANNNA FREIBURG

„GOB SQUAD“, VOKIETIJA

Johanna - vokiečių teatro kūrėja, aktorė. Baigusi taikomojo teatro studijas, jau daugiau nei dvidešimt penkerius metus ji priklauso dviem Berlyne įsikūrusiems teatro kolektyvams - „She she pop“ ir „Gob Squad“. Šiuo metu J. Freiburg vaidmenis kuria daugiau nei dešimtyje skirtingų spektaklių, ji taip pat aktyviai keliauja su „She she pop“ bei „Gob Squad“ kūrybine produkcija, veda seminarus, vadovauja meistriškumo kursams.

„Gob Squad“ - Jungtinės Karalystės ir Vokietijos menininkų grupė, nuo 1994 m. kurianti performansus, spektaklius, radijo vaidinimus, instaliacijas bei videomeną. Kūrybiniais namais įvardindami Berlyną, menininkai savo darbus pristato įvairiose miesto erdvėse: biuruose, parduotuvėse, traukiniuose stotyse, automobilių stovėjimo aikštelėse, viešbučiuose, taip pat - galerijose ir teatruose. Pasitelkdami kino, televizijos ir populiariosios muzikos kalbą, „Gob

Squad“ tyrinėja sudėtingą, absurdo kupiną šiandienos gyvenimą, ieško grožio, prasmės ir žmogiškumo tarp žvilgančių šiuolaikinės kultūros fasadų. Jų pasirodymams artimi taikomojo teatro bruožai ir kolektyvinės kūrybos principai. „Gob Squad“ spektakliuose ypatingas vaidmuo skiriamas ir žiūrovui - šis skatinamas iš pasyvaus stebėtojo tapti tam tikru bendrakūrėju, bendraminčiu.

„Gob Squad“ „Sirenų“ festivalyje viešėjo jau du kartus: 2011-aisiais Lietuvos žiūrovai išvydo spektaklį „Super Night Shot“, o praėjusiais metais - Oscar Wilde'o romano „Doriano Grėjaus portreto“ inspiruotą teatro kūrinį „Sukūrimas (Paveikslai Dorianui)“. Trečiąjį kartą „Sirenose“ „Gob Squad“ atsiskleis kitu rakursu: kolektyvui atstovaujanti aktorė Johanna Freiburg tapo viena iš mentorių, dirbančių su Lietuvos menininkų projektais.

ATSAKYMAI:

1

Fizinė distancija, nors ir akivaizdžiai būtina, pagilina žmonių artimumo ir intymumo baimę. Kaip teigia filosofas Paulas B. Preciado, „neoliberalių techninių-patriarchalinių visuomenių, kurias šiuo metu kuria „Covid-19“, veikėjai neturi odos; jie yra neliečiami; jie neturi rankų. Jie neperka daiktų ir neatsiskaito grynaisiais. Jie yra skaitmeniniai vartotojai, disponuojantys kreditinėmis kortelėmis. Jie neturi nei lūpų, nei liežuvių. Jie nekalba tiesiogiai; jie palieka balso pašto žinutę. Jie nebesusitinka ir nebesikolektyvizuoja. Jie yra radikalūs in-dividai. Jie neturi veidų; bet jie turi kaukes. Tam, kad išliktų, organiniai jų kūnai yra slepiami už neapibrėžto kiekio semitechninio tarpšukumo sluoksnių – daugybės kibernetinių protezų, kurie veikia kaip skaitmeninės kaukės, – el. pašto adresai, „Facebook“, „Instagram“, „Zoom“ ir „Skype“ paskyros. Tai nėra fiziniai subjektai, o greičiau teleproduktai; jie yra kodai, taškai, banko sąskaitos, durys be pavadinimų, adresai, kuriais „Amazon“ gali siųsti savo užsakymus.“

2

„Gob Squad“ darbai mėgina įveikti socialines ribas – kuriame spektaklius, leidžiančius prasiveržti prie kito žmogaus, kito individo, nepažįstamojo, dažnai publikos nario ar atsitiktinio praeivio, – pavyzdžiui, tai gali būti tu. Mes rasime būdų įgyti tavo pasitikėjimą, apžavėsime, sudominsime tave. Tu žengsi kitą žingsnį ir pagaliau, jei sutiksi, gali atsidurti spektaklio centre. Tu ir aš reprezentuosime žmones, kurie nugalėjo savo susivaržymą, kurie išdrįso būti artimi. Mes mėgausimės iš anksto mūsų suplanuotų sąlyčių – įvyks simbolinis žmogiškumo aktas, o po to mes vėl išsiskirsime tęsti savo asmeninių gyvenimų. Šiuo metu tai nėra įmanoma. Geriausiai atveju galėčiau tapti veidu tavo prietaise. Susitikime tavo naršyklėje – štai žiūriu į tave, vaiki.

3

Kaip ir daugumą menininkų, pandemija radikaliai paveikė „Gob Squad“. Pavasarį mes tikėjome gastroluoti, o birželį pristatyti premjerą, bet buvo paskelbta, kad teatrai ir sienos uždaromi. Nuo tada mūsų smegenys kasdien „šoka“ tarp šių pasirinkimų: 1) kurti ir nerodyti; 2) kurti skaitmeninei erdvei; 3) kurti skaitmeninei erdvei su galimybe rodyti ir scenoje; 4) nustoti kurti.

JU ROW FARR

„BLAST THEORY“, ANGLIJA

Ju Row Farr - Jungtinėje Karalystėje kurianti menininkė, viena iš tarpdisciplininio meno grupės „Blast Theory“ įkūrėjų. Būsimoji menininkė lavinosi šokio srityje, baigė laisvųjų menų ir tekstilės studijas Londono Goldsmito universitete. 1991-aisiais kartu su bendraminčiais įkūrė „Blast Theory“.

Ju itin daug dėmesio skiria darbui su pažeidžiamais, sveikatos problemų turinčiais, socialinėje atskirtyje esančiais žmonėmis. Ji vadovauja „Blast Theory“ programai „Mokytis ir dalyvauti“, kuri apima rezidenciją, mentorystę ir mainų programą.

2015 m. Ju vedė kūrybines dirbtuves San Paule. Dirbdama su žmonėmis, kurie dažniausiai lieka neišgirsti, sukūrė socialinį žaidimą „Branch“. 2016 m. ji buvo viena iš Didžiosios Britanijos menininkių, kuri dalyvavo „Pervasive Media Studio“ projekte Lagoso mieste, Nigerijoje. Čia ji pristatė „Žaidžiančio miesto“ koncepciją.

Siekdami neatsiriboti nuo socialinių ir politinių kontekstų, kiekvieną žiūrovą paversdami savo kūrinio ašimi, menininkų grupė „Blast Theory“ koncentruojasi į interaktyvų meną. Derinant populiariosios

kultūros, performanso, žaidimo medijos bei technologijas, dažnai nutrinamos ribos tarp realybės ir fikcijos. Menininkų kolektyvas „Blast Theory“, vadovaujamas Matto Adamso, Ju Row Farr ir Nicko Tandavitj, savo darbuose pasitelkia virtualias ir fizines erdves (kavinės, kanalai, apleisti sandėliai, bibliotekos ar muziejai), meną siekdami priartinti prie eilinio praeivio ar kiekvieno žiūrovo. Savo kūrybinius projektus „Blast Theory“ pristatė Venecijos bienalėje, „Sundance“ filmų festivalyje (JAV), „Tate Modern“ galerijoje Londone. Ši menininkų grupė pripažinta ir įvertinta ne vienu tarptautiniu apdovanojimu.

Nors Lietuvoje „Blast Theory“ rengė seminarus „Vilniaus vasaros teatro mokykloje“ (2017, LNĐT), tai pirmas kartas, kai šis menininkų kolektyvas dalyvauja „Sirenų“ festivalyje. Savo kūrybinius principus grupės narė Ju Row Farr pristatys mentorystės forma, padėdama įgyvendinti vieną iš „Sirenų“ konkursinėje programoje atrinktų Lietuvos menininkų projektų.

ATSAKYMAI:

1

Būnant meninke vienas iš labiausiai jaudinančių dalykų – pareiga reaguoti į ginčytiną pasaulio ribų kitimą, jausti atsakomybę. Nagrinėti ir apmąstyti tai, kas vyksta pasaulyje, atrasti idėjas ir temas, o tada atsakyti į šitai kokia nors forma ar formomis – visada buvo viena iš mano darbo dalių. Šioje dinamiškoje erdvėje teatras ypač svarbus dėl gyvo veiksmo ir publikos dalyvavimo. Mano darbas yra plėsti ir šias ribas, rizikuoti ir pasiūlyti kitokį galimą mąstymo bei elgesio būdą, kuris gali būti pritaikomas ne tik kūrinyje, bet ir pasaulyje.

2

Manau, dabartinė COVID-19 situacija ir George'o Floyd'o mirtis mums visiems mažiausiai yra priminimas paklausti, kas yra svarbu, kaip mes elgiamės, kam leidžiame laiką ir ką darome su savo gyvenimais. Anot Pasaulio sveikatos organizacijos, kur kaip meninkai rezidavome 2018 m., pandemija nėra netikėtumas, kaip ir rasizmas ar kraštutiniai smurto veiksmai taip pat nėra nauja. Tačiau abu šie dalykai yra nepageidaujami, tai yra nelaimė, košmaras ir tai kasdien kelia naujus iššūkius meninkams, kaip ir kiekvienam iš mūsų. Savęs klausiamo, ką mes darome, ką išties verta daryti, kas svarbiausia ir kaip geriausiai panaudoti savo energiją.

3

„Blast Theory“ kūrybinis procesas ir rutina tam tikra prasme supaprastėjo ir susitraukė iki to, ką darome, esmės – kūrybos. Dabar turiu daugiau laiko tyrinėti, bet taip pat ir daugiau laiko įstrigti. Tęsdama darbus jaučiu, kad esu produktyvesnė. Nors studija yra uždaryta, gyvenu virš jos. Stebėdama, apie ką yra įdomu galvoti ir kurti, kartais jaučiuosi triuškinama, o kartais pasijuntu laisvesnė.

Per pandemiją man ir „Blast Theory“ nariams buvo ypač įdomu, nes dviejuose paskutiniuose didesniuose mūsų darbuose buvo kalbama apie 1918 m. gripo epidemiją („Spjūvis skleidžia mirtį: paradą“ („Spit Spreads Death: The Parade“), 2019) ir SARS protrūkį 2003 m. („17 atvejų grupė“ („A Cluster of 17 Cases“), 2018). Nuo 2020-ųjų pradžios mes esame tyrimo ir bandomosios pjesės kūrimo etape.

Didžiojoje Britanijoje teatro projektai nustojo būti kultūrine veikla, kurią žmonės patiria teatruose, bet įvyko internete rodomų spektaklių protrūkis, tas pats nutiko ir muziejams, tad pasiekiamumas tam tikra prasme išsiplėtė. Performansų ir spektaklių, susijusių su technologijomis bei interaktyvumu, erdvė išsiplėtė, atsirado didesnė galimybė prisistatyti ir vystyti, nors jau kelerius metus tai yra atskira platforma ir meno forma. Žinoma, teatro erdvės ir jų ateitis kelia susirūpinimą, bet, manau, didžiausią išbandymą patiria kuriantys teatrams. Ne visi kūriniai yra perkeltami į virtualią erdvę, tad, manau, parama meninkams yra būtina, kad padėtų tai įveikti.

MATTEO LAFRANCHI

„EFFETTO LARSEN“, ITALIJA

Matteo Lafranchi savo kūrybinę veiklą pradėjo kaip aktorius. Įgijęs patirties su italų ir užsienio režisieriais Lafranchi nusprendė įkurti savo teatrą. Subūręs bendraminčių komandą, Lafranchi įkvėpimo semiasi iš jį supančios aplinkos. Lafranchi – kūrybinio kolektyvo „Effetto Larsen“ meno vadovas.

Teatro trupės „Effetto Larsen“ atspirties taškas – žmonių santykiai. „Mes įsivaizduojame pasaulį, kuriame kiekvienas žmogus galėtų pažinti save ir kitus, plėtodamas visuotinę komunikaciją, peržengiančią sienas, kultūras, kalbas ir socialinius skirtumus. Kūną mes naudojame kaip tyrimo, ryšio ir komunikacijos įrankį, o paprastumą – kaip būdą veikti“, – teigiama „Effetto Larsen“ vizijoje.

Bėgant metams sukūrę originalų tyrimų kelią, kūrėjai praplėtė tradicinio teatro sampratą ir, pasitelkę scenos menus, ėmė tyrinėti žmogų, išgryninti skirtingus jį veikiančius elementus. Kūrėjai atvirai priima įvairių disciplinų, erdvių ar žmonių daromą įtaką arba formą, koncentruojasi tiek į pasirodymus, tiek į įvietinto (*site-specific*) meno projektus. Visi „Effetto Larsen“ sukurti projektai siūlo žiūrovui aktyviai dalyvauti tiek stebint, tiek tampant kūrybinio proceso dalimi.

Kūrybinis kolektyvas iš Italijos „Effetto Larsen“ dar nėra viešėjęs Lietuvoje. Šių metų „Sirenų“ festivalyje Lafranchi tapo vienas iš atvirą konkursą laimėjusių projektų kūrybinių mentorių.

ATSAKYMAI:

1

Trupė „Effetto Larsen“, kurią įsteigiau prieš kelerius metus, savo veiklą grindžia nuolatinio šių ribų permąstymu ir perstumdymu. Pradėję kaip teatras, vėliau savo darbus perkėlėme į viešąsias erdves, taip pat keitėme santykius tarp menininkų ir žiūrovų, pasirinkdami dalyvavimo meną. Per COVID-19 sukeltą karantiną tyrinėjome skaitmeninių technologijų galimybes, kurdami naujas dalyvavimo formas. Šiuolaikinis teatras turi gebėti apžvelgti savo ribas, įsiklausydamas į visuomenę, kurioje egzistuoja.

2

Dabartinė situacija menininko funkciją ne pakeičia, bet gražina ją prie esmės. Aš manau, kad meno tikslas – atverti langus alternatyvioms tikrovėms, o tam reikia įsiklausyti į žmones, kuriems jis skirtas, ir pasaulį, kuriame egzistuoja. Kai pasiseka, menas gali atliepti dažnai pamirštus ar visuomenėje neišgirsčius poreikius, o šią istorinę akimirką, labiau nei bet kada, tai reikia daryti aiškiai ir tvirtai.

3

Trupėje neturime tikros kūrybinės rutinos, priklausomai nuo projekto, procesas kinta. Vienintelis bendras bruožas – į kūrybinį procesą nuo pradžių įtraukiame piliečius, rengiame atvirus užsiėmimus visiems, norintiems dalyvauti. Karantinas privertė atidėti vieną tokių susitikimų, kuriame turėjo būti kalbama apie bendruomenės jausmą. Keli mus sekančios publikos nariai prašė suburti juos internetu, nes karantino suvaržymai – puiki proga mąstyti apie visuomenę, kurios norime. Taip įgyvendinome pirmą virtualų meno projektą, kitomis aplinkybėmis nebūtume drįsę jo daryti. Taip pat, norėdami šiuo sunkiu metu ką nors pasiūlyti bendruomenei, sukūrėme ilgą nemokamų virtualių seminarų programą. Taip daug ko išmokome, taigi ateityje galvojame greta gyvų susitikimų tęsti ir internetinių transliacijų veiklą.

STEFAN KAEGI

„RIMINI PROTOKOLL“, VOKIETIJA

Šveicaras Stefan Kaegi studijavo vizualųjį meną Ciuriche, baigė teatro bei medijų studijas Gyseno universitete Vokietijoje (Justus Liebig University Giessen). Kaegi sako, kad gyvena tarp Vokietijos ir Šveicarijos: daugiausiai kuria Berlyne ir Vidy, kur prodiusuoja dokumentinio teatro spektaklius, užsima įvairiomis kūrybinėmis partnerystėmis viešojoje ir socialinėje erdvėje. Kaegi apkeliavo Europą ir Aziją su dviem sunkvežimio vairuotojais iš Bulgarijos, paversdamas transporto priemonę mobilia „žiūrovų sale“ („Cargo Sofia“). Pastaruoju metu menininkas adaptavo interaktyvų spektaklį-pasivaikščiojimą „Remote X“ Taipėjuje ir Tunise, aktyviai keliavo su instaliacija „Nachlass“ bei spektakliu „Uncanny Valley“.

Kaegi yra gavęs Europos prizą už kultūrinę įvairovę, jam įteiktas šveicarų teatro Didysis apdovanojimas – Hanso Reinharto žiedas, o jo kartu su kolegomis vadovaujama kompanija „Rimini Protokoll“ jau apdovanojama Fausto teatro prizų, Europos prizų už naujo teatro formas ir Venecijos bienalės „Sidabrinio liūtu“.

2000-aisiais menininkas kartu su bendraminčiais Helgard Haug ir Danieliu Wetzeliu sukūrė kolektyvą

„Rimini Protokoll“. Naudodamas tyrimą kaip kūrybinį metodą, atlikdamas viešas apklausas ir įtraukdamas žmones į kūrybinius procesus, menininkas suteikia balsą „ekspertams“, kurie nėra profesionalūs aktoriai, bet turi ką papasakoti. Tarpdisciplininio meno kūrėjai savo darbus įveiksmina urbanistinėse erdvėse, parkuose, bažnyčiose, apleistuose pastatuose, kur, pasitelkus medijas, žiūrovai ar klausytojai patys tampa aktoriais. „Rimini Protokoll“ projektas „Utopolis“ tapo 2019 m. Mančesterio festivalio atidarymo renginiu.

Lietuvos publika jau gana artimai susipažinusi su Kaegi kūryba: dar 2005 m. „Sirenose“ buvo pristatytas trupės „Rimini Protokoll“ spektaklis „Sabensation“, 2016 m. festivalyje viešėjo interaktyvi Kaegi sukurta instaliacija-spektaklis „Nachlass, kambariai be žmonių“, o 2015-aisiais Lietuvos nacionaliniame dramos teatre įgyvendintas „Rimini Protokoll“ projektas „Remote Vilnius“. Šių metų „Sirenuų“ festivalyje Kaegi sutiko vesti kūrybines dirbtuves teatro žiūrovams ir profesionalams.

ATSAKYMAI:

1

Fizinė distancija reikalauja iš mūsų to, kas prieštarauja pačiai teatro idėjai, susijusiai su dalinimusi erdve, sąveikavimu vienas su kitu ir t. t. „Zoom“ platformoje vedžiau dirbtuves ir dariau kūrinių transliacijas, kad užpildyčiau laiką.

2

Šiuo laikotarpiu svarbiausias mano užsiėmimas buvo apmąstyti, kas yra teatras. Atsirado unikali galimybė, nes ištisus mėnesius nebuvo jokio teatro ir tai padėjo man atpažinti ir lokalizuoti užmirštą fantominį skausmą. Labiausiai ilgėjausi ne paties meno (ir toliau žiūrėjau filmus, skaičiau knygas ir t. t.), o publikos, įsipareigojusios būti kartu tam tikrą laiko tarpą, valdomą menininkų, taip pat – susirinkimo ir susitikimo su žmonėmis, su kuriais nesu artimai susijęs, tačiau su kuriais noriu dalyvauti kartu.

3

Šveicarijoje ir Vokietijoje teatrai yra uždaryti. „Rimini Protokoll“ atšaukė daugiau nei 35 svečių spektaklius ir naujus darbus. Tačiau tapome kitaip kūrybingi. Irašiau audiogidą, skirtą vietai, kurioje per karantiną praleidome daugiausiai laiko. O dabar esu laimingas, kad vėl galiu išeiti ir kurti projektus kitose erdvėse. Šiuo metu vystome „Zoom“ spektaklį „Kalkuta namuose, arba Skambink į namus“ („Call Cutta at Home“) su Indijos skambučių centro darbuotojais, dirbančiais iš namų. Be to, dabar turiu privilegiją kurti kelis projektus tušties teatrams. Kas penkias minutes vykstančiame darbe „Juodoji salė: fantominis teatras vienam žiūrovui“ („Black Box. Phantom theater for 1 person“) laikini teatro griuvėsiai tiriami beveik kaip archeologinė vietovė.

OLIVER FRLJIĆ

KROATIJA

Režisierius, aktorius, teatro teoretikas Oliveris Frlićius linkęs prisistatyti kaip kroatų teatro režisierius. Gimė Bosnijoje ir Hercegovinoje, šešiolikos metų, turėdamas pabėgėlio statusą, atvyko į Kroatiją. Nors daugiausiai spektaklių yra pastatęs Slovėnijos, Bosnijos ir Hercegovinos bei Kroatijos teatro scenose, pastaruosiu metu režisierius daugiausia kuria Vokietijoje.

Svarbiu įkvėpimo šaltiniu nurodydamas Aeschilo „Persus“, Frlićius savo kūryboje naudoja supriešintos atminties konceptą, pateikdamas tas istorijos dalis, kurių oficialiuose pasakojimuose neišgirsime. Sykiu savo spektakliuose režisierius suteikia balsus tiems, kurie dažnai yra nematomi arba nepakankamai atstovaujami visuomenėje. Jo darbai, sukurti buvusios Jugoslavijos šalyse, dažnai susiję su pražūtingais karo padariniais, pasiaukojimu, visuomenės anomalijomis. Frlićiaus kūryboje atsispindi ne tik režisūros, bet ir jaunystėje studijuotos filosofijos bei religijos studijų kryptys – joje dažnai reflektuojamos nacionalizmo, radikalių pažiūrų temos. Pavyzdžiui, spektaklis „Aš nekenčiu tiesos“ („Mrzim istinu“, 2011) pastatytas analizuojant, kokią įtaką šios pažiūros darė paties režisieriaus šeimai.

Vadinamas teatro provokatoriumi, scenoje dažnai keliantis nepatogius klausimus režisierius savo kūrybiniame kelyje buvo susidūręs ir su visuomenės pasipriešinimu: 2013 m. Krokuvos senajame teatre buvo atšauktas Frlićiaus spektaklis „Ne-dieviška komedija“, kuriame nagrinėjamas lenkų

antisemitizmas. Tačiau net ir neišvydęs dienos šviesos, spektaklis tapo šalies kritikų minimu metų teatro įvykiu.

2014–2016 m. Frlićius vadovavo Nacionaliniam Kroatijos teatrui. 2019–2020 m. sezoną Austrijos nacionaliniame teatre „Burgtheater“ kartu su šiuolaikiniu kroatų filosofu bei politiniu aktyvistu Srećko Horvat režisierius kuravo programą „Europamaschine“. Šiuo metu Frlićius yra Štutgarto „Schauspiel“ teatro inicijuoto tarptautinio projekto „European Ensemble“ meno vadovas ir M. Gorkio teatro Berlyne režisierius, taip pat patariamąsios meno tarybos narys. Frlićiaus darbai pristatyti įvairiuose tarptautiniuose festivaliuose ir teatruose: „Wiener Festwochen“ (Vienoje), „Kunstenfestivalde-sarts“ (Bruselyje), „Dialog“ (Vroclave), „Festival TransAmériques“ (Monrealyje), „Neue Stücke aus Europa“ (Vysbadene), „Bitef“ (Belgrade), „La MaMa“ (Niujorke).

Režisieriaus Oliverio Frlićiaus kūrybą Lietuvos publika turėjo galimybę išvysti tik kartą: 2012 m. Menų spaustuvėje parodytas Slovėnijos jaunimo teatro spektaklis „Tebus prakeiktas Tėvynės išdavikas!“. Šiomet „Sirenų“ tarptautinę programą planuota atidaryti su režisieriaus spektakliu „Mūsų smurtas ir jūsų smurtas“. Tačiau pandemijos laikotarpiui pakoregavus festivalio planus, šių metų „Sirenų“ festivalyje Frlićius dalyvaus dalindamasis profesine patirtimi ir vesdamas kūrybines dirbtuves teatro profesionalams bei žiūrovams.

ATSAKYMAI:

1

Šiuo metu kuriu savo pirmą darbą pagal naujus reikalavimus. Šie priminė: jei nors truputį nukrapštytume teatro išlaisvinimo politikos paviršių, jis pasirodytų esąs stiprus įvairias „normalumo“ ribas peržengiančių troškimų slopinimo įrankis. Štai kodėl iki galo nesuprantu viso šio klyksmo - apskritai ir ypač teatre - grįžti prie „normalumo“. Kas prieš šią krizę iš tiesų buvo normalu? Koronavirusas tik paspartino ir išryškino priespaudos ir atskirties struktūrą, kuri virtualioje ir fizinėje tikrovėje jau seniai buvo pastatyta. Ir teatras tikrai nėra pati nekalčiausia šios architektūros kolona.

2

Visa ši situacija iškėlė kelis įdomius klausimus, ne itin dažnus mūsų kasdienėse ir akademinėse diskusijose, - būtent teatro, kaip medijos (komunikacijos priemonės), baigties ir kas yra ar turėtų būti teatras, kai neįmanoma fiziškai dalytis erdve ir artumu. Man teatras visada labiau reiškė kūnišką buvimą drauge nei tekstą ar protą, besistengiantį dominuoti ir organizuoti šią erdvę. Net blogiausios rūšies žodžio teatre visada matau, kaip kūnai priešinasi šiai diskursyviai kolonizacijai, sukurdami nenumatytas prasmes ir politiką. Tebevykstanti koronaviruso krizė - be visų kitų dalykų - yra geras priminimas, kad teatre neegzistuoja nemedijuotas, betarpis buvimas. Teatre nėra kantiškojo „daikto savyje“ (*Ding an sich*). Teatre viskas sukasi apie mediatizaciją. Net mūsų akys yra tam tikra medija, tarpininkas. Kuo daugiau teatras kalba apie nemedijuotą, betarpį buvimą, tuo mažiau mes turėtume tuo tikėti.

Kalbant apie „išskirtines aplinkybes“, kai „teatras pats tampa savotišku *unwelcome*“, esu visiškai įsitikinęs, kad neoliberali ideologija ir dabartinėmis aplinkybėmis nepraleis progos suabejoti teatro reikalingumu visuomenei savo imperatyvų ribose: ekonominio savarankiškumo ir pelningumo. Žinoma, mes jau turime visuomenių, seniai nusprendusių, kad vienintelis geras menas yra sugebantis išgyventi vadinamoje savireguliacinėje rinkoje - JAV ir Didžioji Britanija yra ryškiausi to pavyzdžiai. O teatras, atsakantis ne į publikos poreikius, bet į jos norus, yra miręs. Pilnos salės yra tik dar viena šios mirties forma.

3

Teatrų reakcijoje į pandemiją pamatėme daugiau ar mažiau vienodus ir lauktus dalykus - arba besaikę migraciją į skaitmeninę erdvę, arba formų, leisiančių normalizuoti naujas socialines anomalijas, paieškas. Visos buvusios Jugoslavijos šalys darė tą patį. Ši krizė nebuvo iš tiesų išnaudota kaip šansas permąstyti, kas yra teatras ir koks jis turėtų būti. Viskas susitelkė į grįžimą prie verslo, kaip įprasta. Manau, kad visiška teatro tyla performatyviai būtų daug stipresnė ir sudėtingesnė nei visi tie pasirodymai, kuriuos galėjome žiūrėti internetu ir visa kita. Heineris Mülleris sakė, kad teatras yra vaiduoklių erdvė. Jį visada persekioja jo paties nebuvimas.

SIRE

NU

30

PRO

GRA

MA

SOMNAM BULIZMAS

KŪRYBINĖ KOMANDA:

Idėjos autorė, režisierė, scenografė:

Goda Palekaitė

Choreografė, atlikėja:

Caterina Mora

Bendraautorai, atlikėjai:

Sina Seifee, Jonas Palekas

Kompozitoriai:

Agnė Matulevičiūtė, Adomas Palekas

Atlikėjai:

Ina Bartaitė, Eimantas Antulis,
Denisas Kolomyckis, Aidas Matutis,
Monika Šaltytė, Ugnė Šiaučiūnaitė,
Andrius Šoblinskas

Video menininkas:

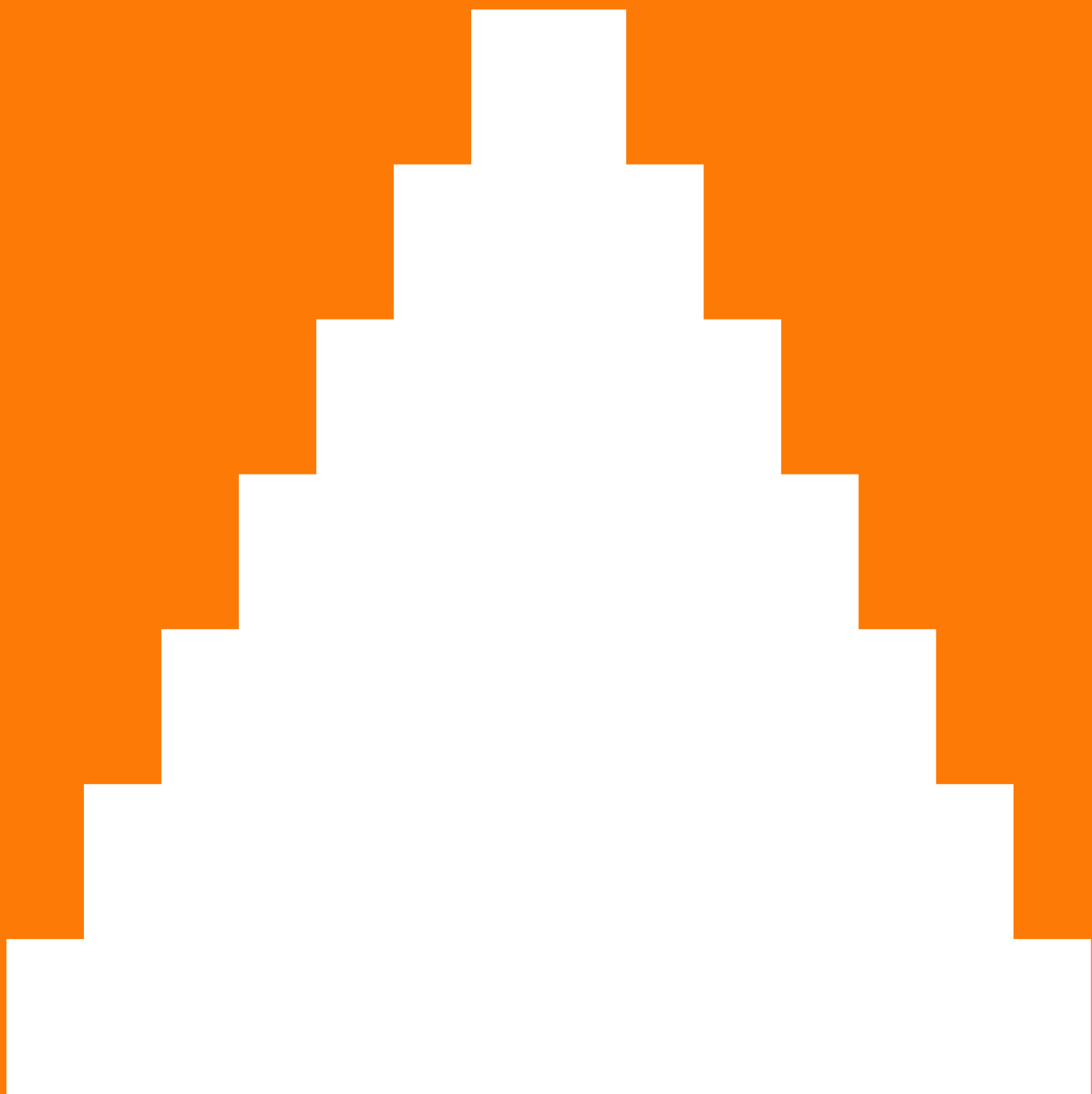
Rui Calvo

PASIRODYMO DATOS: RUGSĖJO 24-26 D.

PASIRODYMO VIETA: VILNIAUS GYNYBINĖS SIENOS BASTĖJA

„Somnambulizmas“ – istoriniais, antropologiniais ir meniniais tyrimais paremta Godos Palekaitės performansų paroda, kuri išsidėstys Vilniaus gynybinės sienos bastėjoje. Somnambulizmas, kitaip dar vadinamas lunatizmu, yra pakitusi sąmonės būseną, reta miego sutrikimo forma, pasireiškianti vaikščiojimu ir kitokiu judėjimu miegant, būdinga intensyviai sapnuojantiems, patiriantiems regėjimus, sergantiems nuomariu ir kitiems vizionieriams.

Palekaitės „Somnambulizmas“ – penkių performansų renginys, pristatantis performansą kaip žinių, idėjų ir patirčių dalijimosi momentą, kuriame įgalimas menininkų, istorinių asmenybių ir lankytojų susitikimas. Kūrėjai į istoriją siūlys pažvelgti per heterotopinę prizmę, akcentuodami jos spekuliatyvumą, interpretacijų įvairovę ir jų nesuderinamumą. Paroda skatins žiūrovą kvestionuoti istorijos, kaip neginčijamos tiesos, diskursą. Performansų parodoje atsiskleis autorės ir jos bendraminčių tyrinėtą, interpretuotą anarchizmo, feminizmo, krikščioniško misticizmo bei postorientalizmo temas. Palekaitės performansuose greta lietuvių kūrėjų dalyvaus ir iraniečių menininkas Sina Seifee, taip pat argentiniečių choreografė, šokėja Caterina Mora.

GODA PALEKAITĖ

Goda Palekaitė – šiuolaikinio meno, teatro ir performanso kūrėja bei tyrėja, jungianti menines ir antropologines praktikas. Jos darbai – tekstai, instaliacijos, scenografijos ir performansai, nagrinėjantys istorijos ir tiesos konstravimo bei naikinimo mechanizmus, skirtingų geografių ir naratyvų įtampas, kūrybiškumo sąlygas. Palekaitė yra baigusi scenografijos bakalauro studijas Vilniaus dailės akademijoje, socialinės ir kultūrinės antropologijos magistro studijas Vienos universitete ir pomagistrinių studijų programą Briuselio *a.pass* meninių tyrimų institute. Šiuo metu ji yra Haselto universiteto Belgijoje menų doktorantė. Neseniai jos personalinės parodos buvo surengtos „RawArt“ galerijoje Tel Avive, „Art Cube Artists’ Studios“ Jeruzalėje („Teisinės sapno pasekmės“) bei „Konstepidemin“ meno centre Geteborge („Ribiniai protai“). Jos performansai buvo pristatyti KANAL – Pompidou centre Briuselyje, „Pelkių paviljone“ Venecijos Architektūros bienalėje (2018), Šiuolaikinio meno centre Vilniuje ir kitur. Palekaitė yra sukūrusi daugybę scenovaizdžių Lietuvos ir užsienio teatruose. 2019 m. menininkės tarpdisciplininė veikla buvo apdovanota „Auksiniu scenos kryžiumi“ ir Jaunojo menininko premija. Šiuo metu Goda leidžia knygą, pavadinimu „Schizmatikai“ (leidykla „Lapas“), rengia naujus projektus, bendradarbiauja su „Bozar“ meno centru Briuselyje, Gente įsikūrusiu „Kunsthal Gent“, atlieka meninius tyrimus tarptautinėje „The Institute of Things to Come“ programoje.

„SIRENŲ“ KLAUSIMAI

ŠIŲ METŲ „SIRENŲ“ FESTIVALIS SIEKIA APMĄSTYTI TARP MŪSŲ KYLANČIAS FIZINES IR VIDINES SIENAS, NUOLAT IŠ NAUJO PERBRAIŽOMAS RIBAS. KAIP MANOTE, KOKIĄ ĮTAKĄ KINTANČIOS IŠORINIO PASAULIO (FIZINĖS, SOCIALINĖS, POLITINĖS, EKONOMINĖS, TECHNOLOGINĖS) RIBOS DARO JŪSŲ SUVOKIMUI APIE MENO FORMŲ IR TEMŲ LAISVĘ AR JŲ RIBOTUMĄ, APIE JŲ KAITĄ?

GODA PALEKAITĖ: Mano performansų paroda „Somnambulizmas“ įvyks Vilniaus gynybinės sienos bastėjos, geriau žinomos „barbakano“ pavadinimu, erdvėse. Bastėja šiuo atveju tampa istorinės miesto sienos simboliu, leidžiančiu permažstyti sienų ir ribų prasmę. Kartu tai yra pseudoistorinė siena, kaip ir didžioji dalis istorijos, „atkurta“, pagražinta, paversta monumentu. Man įdomi riba tarp faktų ir fikcijos, artefakto ir padirbinio, tiesų begalybė.

Galvojant apie žmogaus patirties ribas, somnambulizmas, arba liaudiškai – lunatikavimas, – tai būseną, kurioje žmogus peržengia ribas tarp sąmonės ir pasąmonės, realybės ir fikcijos, kasdienybės ir vaizduotės. Tai – ribinio proto, vizionieriaus būseną. Tikiu, kad ne hermetiškose, uždaroje, o ribinėse situacijose ir būsenose įvyksta tai, ką vadiname kūryba, nušvitimais, atradimais.

ŠIEMET FESTIVALIO ŠŪKIŲ TAPUSI FRAZĖ „UNWELCOME“ SKATINA MĄSTYTI, KĄ REIŠKIA BŪTI NENORIMAM, NELAUKIAMAM, ATSTUMTAM. ATRODO, KAD IŠSKIRTINĖMIS APLINKYBĖMIS PATS TEATRAS TAMPA SAVOTIŠKU „UNWELCOME“. KAIP SUSIKLOSČIUS YPATINGOMS APLINKYBĖMS, JŪSŲ POŽIŪRIU, KINTA MENININKO (-ĖS) PADĖTIS VISUOMENĖJE IR JO(S) MISIJA?

GODA PALEKAITĖ: „Unwelcome“ man yra ne nauja tema, nes jau kurį laiką dirbu su istoriniais personažais, kurie buvo ištrinti iš oficialios istorijos arba jos ignoruoti. Ne paslaptis, kad ištisos visuomenės grupės buvo sistemškai trinamos iš istorijos, pavyzdžiui, moterys, ne baltodžiai žmonės ir kiti – jie Vakarų istorijos sąmonėje yra „unwelcome“. Dauguma mano tyrinėjamų personažų tam tikru metu buvo vadinti disidentais, iškrypėliais, eretikais ir fanatikais, bet dabar jie gali būti matomi kaip praeities futuristai, kėlę klausimus ir prieštaravę kultūrinėms klišėms bei tuometinei ideologijai.

Mąstant apie „unwelcome“ visuomenę, į kurią nurodo „Sirenų“ šūkis, – baimės ir prietarų visuomenę, – pavadinčiau ją apokaliptine visuomene, kuri vadovaujasi apokaliptine vaizduote. Kalbu ne tik apie pasisakymus socialinėse medijose, bet ir apie politinius sprendimus, reguliavimus, kasdienę tvarkos ir taisyklių kaitą. Man šis pandemijos laikotarpis padėjo prisiminti, kad žmonija didžiąją savo egzistencijos dalį praleido chaose, o apokaliptiniai, pasaulio arba žmonijos pabaigos, scenarijai egzistavo visais laikais visose civilizacijose. Nesugrįšime „back to normal“ – ne dėl koronaviruso, o todėl, kad niekada ir nebuvo to „normal“. Žiūrint iš istorinės perspektyvos – pati apokalipsė turi seną kaip žmonija istoriją. Pasigilinus į Bibliją, pats pasaulio sukūrimas, arba genezė, turi panašumo į apokalipsę. Kaip prieš tūkstančius metų Mesopotamijoje, taip ir šiandien žmonės turi poreikį pasiduoti apokaliptinei, t. y. trumpalaikiai vaizduotei. Nesvarbu, kad, mano manymu, didžiausios apokalipsės – kolonializmas, įvairūs genocidai ir karai – yra sukeliama ne stichijų ir virusų, o pačių žmonių. Nebandau sumenkinti pandemijos reikšmės ir daugybės žmonių gyvybių, kurias ji nusinešė ir dar nusineš. Pati karantiną praleidau Belgijoje, kur situacija buvo net labai rimta. Tačiau kaip menininkė stebiu visuomenės reakciją ir pastebiu, kad vyrauja ne nuoseklumas, bet akibrokštai, o solidarumas truko vos pora savačių. Todėl manau, kad ne tik teatras, bet ir visi mes esame vieni kitiems „unwelcome“.

KOKIUS NAUJUS MENINIUS IŠBANDYMUŠ JUMS KELIA ŠIS KŪRINYS? KODĖL PASIRINKTA BŪTENT TOKIA JO FORMA?

GODA PALEKAITĖ: „Somnambulizmas“ man kelia labai daug naujų meninių iššūkių. Ir temų, ir turinio, ir formos prasme – tai sudėtinga kompozicija, kurią, tikiuosi, pavyks suvaldyti. Tačiau labai tikiu ir pasitikiu kiekvienu kūrybinės komandos nariu, tikiu tuo, apie ką kalbame, ir tikiu, kad kiekvienai minčiai išreikšti atrasime tinkamą kalbėjimo būdą.

36

LŪKESČIAI IR KITOS PREKĖS

KŪRYBINĖ KOMANDA:

Idėjos autoriai:

Liudas Parulskis, Eglė Mikulionytė

Aktorė:

Eglė Mikulionytė

Scenografas:

Liudas Parulskis

Projekto mentorė:

Johanna Freiburg („Gob Squad“, Vokietija)

PASIRODYMO DATOS: RUGSĖJO 30-SPALIO 2 D.

PASIRODYMO VIETA: VILNIAUS CENTRINĖ DALIS

„Lūkesčiai ir kitos prekės“ scena – originalus, vintažinis 1990–2000 m. intensyviai eksploatuotas metalinis kioskas, prieš porą dešimtmečių tapęs pirmuoju Lietuvos tapimo kapitalistine valstybe, įrankiu, o šiandien virtęs šios epochos simboliu ir artefaktu. Taip pat priminimu, kad daugiafunkcis kioskas (ir jų turginė visata) vykdė universalaus vartojimo tenkinimo darbą, duodami pirkėjams viską – nuo maisto iki kultūros. Kioskai transformavosi į didžiuosius prekybos centrus, atiduodami jiems ir savo universalumą – PC yra ir prekyba, ir socializacija, ir (vienoks ar kitoks) kultūros centras.

„Lūkesčiai ir kitos prekės“ – tai improvizacinis teatrinis performansas viešoje erdvėje – kioske. Idėjos autoriai – scenografas, fotomenininkas Liudas Parulskis ir aktorė Eglė Mikulionytė – sako siekiantys

išryškinti vartojimo kaitos bei postkarantinio socialinio bendravimo tendencijas šiuolaikinės kultūros lauke ir žada sukurti neagresyvią nostalgijos aurą.

Kioskas bus pastatytas vienoje iš Vilniaus centrinių erdvių. Per pasirodymą pirkėjas turės galimybę apžiūrėti kiosko siūlomas prekes. Prekių asortimente – su kiosku susijęs suvenyras (mini kioskas, kiosko ženkliukas ar popierinis kiosko modelis) arba iš siūlomo meniu pasirinkta vienos minutės trukmės teatrinės mizanscenos ištrauka, kurią asmeniškai vienam žiūrovui (įkišusiam galvą pro kiosko langelį) suvaidins kioske sėdinti kasininkė. Pirkėjas taip pat turės galimybę pasirinkti laisvą improvizaciją savo pasiūlyta tema.

LIUDAS PARULSKIS

Liudas Parulskis gimė 1971 m. Vilniuje. Studijavo Vilniaus dailės akademijoje, Architektūros katedroje. Dirbo dizaineriu Lietuvos akademiniam dramos teatre (dabar – Lietuvos nacionalinis dramos teatras), Lietuvos banke. Sukūrė apyvartinių ir proginių litų bei eurų dizainą. Nuo 1989 m. dalyvauja parodose. Leidykla „Lapas“ 2016 m. išleido Liudo Parulskio fotomanipuliacijų albumą „Barokas ir betonas“. 2017 m. per „Vilnius street art“ festivalį buvo pristatytas jo projektas „Išnykstantis troleibusas“.

EGLĖ MIKULIONYTĖ

Karjerą pradėjusi kaip profesionali balerina Syktyvkare (šoko Komijos Respublikos valstybiniame operos ir baletų teatre), grįžusi į Lietuvą Eglė Mikulionytė 1987–1991 m. mokėsi Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje Jono Vaitkaus kurse. Dirbo Lietuvos akademiniam dramos teatre. 2008 m. įkūrė teatrą „Jaja“. Šiuo metu yra Nacionalinio Kauno dramos teatro aktorė. Sukūrė vaidmenis Jono Vaitkaus, Jono Jurašo, Oskaro Koršunovo spektakliuose, už kuriuos ne sykį įvertinta „Auksiniu scenos kryžiumi“, anksčiau – Šv. Kristoforo apdovanojimu. Mikulionytė taip pat vaidina kine, ryškiausias jos vaidmuo – kaulių fermos direktorė Eglės Vertelytės filme „Stebuklas“ – 2018 m. įvertintas „Sidabrine gervė“.

„SIRENŲ“ KLAUSIMAI

ŠIŲ METŲ „SIRENŲ“ FESTIVALIS SIEKIA APMAŠTYTI TARP MŪSŲ KYLANČIAS FIZINES IR VIDINES SIENAS, NUOLAT IŠ NAUJO PERBRAIŽOMAS RIBAS. KAIP MANOTE, KOKIĄ ĮTAKĄ KINTANČIOS IŠORINIO PASAULIO (FIZINĖS, SOCIALINĖS, POLITINĖS, EKONOMINĖS, TECHNOLOGINĖS) RIBOS DARO JŪSŲ SUVOKIMUI APIE MENO FORMŲ IR TEMŲ LAISVĘ AR JŲ RIBOTUMĄ, APIE JŲ KAITĄ?

LIUDAS PARULSKIS: Na, aš (savo asmeniniame kontekste) labiau pajutau ne globalaus, o lokalaus išorinio pasaulio ribų kintamumą. Kaip ir daugelis kitų, per pandemiją ir karantiną buvau nusprendęs daug laiko skirti savišvietai, tobulėjimui, ruošiausi atgaivinti senus projektus – išėjo gan ilgas *to do list*as. Nei vienas punktas galiausiai nebuvo įvykdytas – jaučiausi sugniuždytas ir užvaldytas savigraužos, kuri turėjo šokią tokią koketuojančio dekoratyvumo aurą. Pasikeitusi urbanistinė logistika privertė mane eiti pėsčiomis iš tikrųjų didelius atstumus ir aš neišvengiamai pradėjau stebėti gamtą ir net ją žavėtis. Tai buvo visiškai nauja, nelabai maloni patirtis, kuri (tuomet taip atrodė) pakeis ir mano meno suvokimo akcentus. Karantinui pasibaigus ir grįžus į įprastą būseną, atsistatė ir buvusi patirčių gavimo strategija, bet nebepataisomos elgsenos korekcijos liko. Iš kitos pusės žiūrint, pandemija nesibaigė, ateityje jų irgi bus, tad viską bus galima panaudoti dar ne kartą.

EGLĖ MIKULIONYTĖ: Šiomet „Sirenų“ festivalio pavadinimas itin atitinka pirminę žodžio „sirena“ reikšmę. Visi teatrai „garsiai lenda iš dėžučių“ į laisvas erdves, panaikindami visas ribas. Grįžtama į antikinę *Deus ex machina*, lieka tik panaudoti visas XXI a. technologines galimybes.

ŠIEMET FESTIVALIO ŠŪKIU TAPUSI FRAZĖ „UNWELCOME“ SKATINA MAŠTYTI, KĄ REIŠKIA BŪTI NENORIMAM, NELAUKIAMAM, ATSTUMTAM. ATRODO, KAD IŠSKIRTINĖMIS APLINKYBĖMIS PATS TEATRAS TAMPA SAVOTIŠKU „UNWELCOME“. KAIP SUSIKLOSČIUS YPATINGOMS APLINKYBĖMS, JŪSŲ POŽIŪRIU, KINTA MENININKO (-ĖS) PADĖTIS VISUOMENĖJE IR JO(S) MISIJA?

LIUDAS PARULSKIS: Susiklosčiusias ypatingas aplinkybes geriausiai apibūdina klausimas, kurį mes užduodame joms pasibaigus – ko ilgėjaisi, kai gyvenai pasikeitusių aplinkybių apsuptyje. Blogai tai, kad ne emocinis, o sąmoningai artikuliuotas atsakymas į šį klausimą galimas tik tuomet, kai ypatingų aplinkybių kaita pasibaigia. Atsakęs supranti, kad situacija vėl pasikeitė ir horizonte jau kabo naujas klausimas, o už jo – naujas atsakymas. Žodžiu, menininkų padėtis visuomenėje kinta nuolat, tapdama nebe kaita, o stabilia būseną.

EGLĖ MIKULIONYTĖ: Menininko misija bet kokiomis aplinkybėmis lieka nepakitusi, tik tampa dar svarbesnė dabartiniame kontekste. Nepriklausomai nuo pakitusios menininko padėties visuomenėje, pats menininkas dar stipriau suvokia, kad jo būtis ir yra ta misija.

KODĖL SAVO IDĖJAI PASIRINKOTE KIOSKĄ? KĄ JIS REIŠKIA, ĮKŪNIJA, PERTEIKIA?

LIUDAS PARULSKIS: Kioskas, kaip maža visuomeninė erdvė, labai tinkama scena mini spektakliui. Pirkėjo ir pardavėjo santykis čia labai asmeninis, net familiarus. Perkėlus šiuos prekybinius santykius į teatrinį kontekstą išlieka ir aktoriaus bei žiūrovo tandemas, ir, jei prireikia, improvizacijos galimybė. Juo labiau, metalinis kioskas turi ir istorinį diskursą (kaip lūžio tarp socializmo ir kapitalizmo liudininkas), kurį paryškina Eglės Mikulionytės vaidinamos mizanscenos (jas galima irgi pavadinti istorinėmis, nes kai kurios iš jų mena teatrinio lūžio laikus).

KAIP JAUČIASI AKTORĖ PARDAVINĖDAMA SAVO SVARBIAUSIŲ PERSONAŽŲ MONOLOGUS KIOSKE? KOKS JŪSŲ PAČIOS POŽIŪRIS Į KIOSKININKĖS PERSONAŽĄ?

EGLĖ MIKULIONYTĖ: Kas kitas, jei ne tu pats, priminsi savo sukurtus personažus, kad ir per kioskininkės prizmę.

NO FAKE*

KŪRYBINĖ KOMANDA:

Režisierius:

Tadas Montrimas

Dramaturgė:

Virginija Rimkaitė

Scenografė:

Kristina Voicechovskaja

Kompozitorė:

Rita Mačiliūnaitė

Šviesų dailininkas:

Julius Kuršis

Vadybininkė:

Rasa Kregždaitė

Projekto mentorius:

Matteo Lafranchi

(„Effetto Larsen“, Italija)

PASIRODYMO DATOS: SPALIO 2-4 D.

PASIRODYMO VIETA:

MENŲ SPAUSTUVĖ, JUODOJI SALĖ

Šiandien gauti informaciją paprasta, bet sužinoti tiesą yra vis sunkiau. Faktai skęsta fantazijų liūne ir tai suvaldyti tampa vis sudėtingiau: tyrimai atskleidžia, kad net 90 procentų dezinformacijos, paskelbtos „Facebooke“ ar „Twiteryje“, lieka nepanaikinta. Ne visada virusinė netiesa yra pavojinga, bet jau turime nemažai pavyzdžių, kai melaginga žinutė socialiniame tinkle gali kam nors kainuoti gyvybę...

Imersinis spektaklis-žaidimas „NO FAKE“ nagrinės visuomenės ir individo santykius iškreiptos informacijos realybėje. Projekto kūrybinė komanda gilinsis į melo, manipuliacijos reiškinius, provokuojančius destruktiviai veiklai: ar informacija gali sunaikinti žmogų? Kaip išgalvota tiesa tampa masių agresijos priežastimi? Ar melagingą žinią galima tiesiog ignoruoti ir ar gali tai virsti abejingumu tikriems faktams?

Žiūrovas šiame spektaklyje bus aktyvus dalyvis, užduotis jis gaus į savo mobilųjį telefoną. Kiekvienam žiūrovui atsitiktine tvarka atiteks iš anksto sukurtas žaidimo scenarijus, dalyviui orientuotis padės telefoninės žinutės. „NO FAKE“ modeliuojamos įvairios emocionalios gyvenimiškos situacijos leis žiūrovams patirtis išgyventi asmeniškai. Šios patirtys – savotiška injekcija, skatinanti kritinį mąstymą ir gebėjimą į kylančias tiesos ar netiesos situacijas pasižiūrėti iš įvairių pusių: stiprios emocijos mums dažnai trukdo daiktus pamatyti tokius, kokie jie yra iš tikrųjų.

41

TADAS MONTRIMAS

Teatro režisierius Tadas Montrimas baigė aktorinio meistriškumo studijas Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje (kurso vadovas Jonas Vaitkus). Dar studijų akademijoje metais nutikę pirmieji režisūriniai pabandymai ir įvertinimai (spektakliai „Spun Riverio antologija“ bei „Ribos“, jaunųjų menininkų programa „Atvira erdvė“, dramaturgijos festivalio „Versmės“ skaitymai ir kt.) paskatino toliau gilintis į šią profesiją. 2013 m. Montrimas įstojo į Maskvos dailės teatro ir Mejerholdo centro magistrantūros programą teatro režisieriams. Studijų metais Rusijoje aktyviai dalyvavo įvairiuose šiuolaikinio teatro festivaliuose bei laboratorijose (Liubimovkos, A. Čechovo, „Teritorijos“ ir NET (Naujasis Europos teatras) teatro festivaliuose). Studijų metais prisijungė prie kūrybinės komandos, įkvėptos britų menininkų kolektyvo „Punchdrunk“ darbų, Rusijoje sukūrė pirmąjį imersinį spektaklį „Normansk“. Susidomėjimas netradicinėmis, naujomis teatro formomis, netikėtais žiūrovo ir atlikėjo santykiais bei šiuolaikine dramaturgija vis augo. Po studijų jis tapo etatiniu režisieriumi Ulan Udė miesto teatre (Buriatija), kur intensyviai kūrė spektaklius. Paskutinis darbas Rusijoje – audioplastinis spektaklis pagal Teklės Kavtaradzės pjesę „Keletas pokalbių apie (Kristų)“ teatre „Praktika“ Maskvoje. Nuo 2018 m. dirba Lietuvoje. Vienas iš reikšmingiausių darbų grįžus – imersinis spektaklis pagal A. Čechovo pjesę „Dėdė Vania“ (LRDT).

„SIRENŲ“ KLAUSIMAI

ŠIŲ METŲ „SIRENŲ“ FESTIVALIS SIEKIA APMĄSTYTI TARP MŪSŲ KYLANČIAS FIZINES IR VIDINES SIENAS, NUOLAT IŠ NAUJO PERBRAIŽOMAS RIBAS. KAIP MANOTE, KOKIĄ ĮTAKĄ KINTANČIOS IŠORINIO PASAULIO (FIZINĖS, SOCIALINĖS, POLITINĖS, EKONOMINĖS, TECHNOLOGINĖS) RIBOS DARO JŪSŲ SUVOKIMUI APIE MENO FORMŲ IR TEMŲ LAISVĘ AR JŲ RIBOTUMĄ, APIE JŲ KAITĄ?

TADAS MONTRIMAS: Teatro menas, palyginti su kitais menais, gavo bene stipriausią karantino antausį, kurio pasekmes teatro kūrėjai jau dar ilgai. Teatras gyvas ir egzistuoja tik tol, kol jį stebi (jame dalyvauja) žiūrovas, todėl bandymas palaikyti teatrinio gyvenimo pulsą dalijantis spektaklių įrašais internete, mano manymu, labiau diskredituoja šį meną, nei atneša naudos. Šioje nepatirtoje situacijoje pritariu kaip niekad aktualiai ir tiksliai A. Čechovo Treplevo minčiai – „reikia naujų formų arba išvis nieko nereikia“. Man, kaip menininkui, ne kas kitas, o būtent sienos, apribojimai, kad ir kokie jie būtų, ir yra tas iššūkis kurti, iššūkis ieškoti išėjimo, iššūkis vėl būti laisvam. Ir kuo didesnės kliūtys – tuo didesnės pastangos ir tuo didesnis potencialas gauti geresnį rezultatą. Man reikalingas „priešas“, reikalinga antijėga, prieš kurią būtų galima „kovoti“, kuriai būtų galima pasipriešinti, su kuria būtų galima susiremti.

ŠIEMET FESTIVALIO ŠŪKIU TAPUSI FRAZĖ „UNWELCOME“ SKATINA MĄSTYTI, KĄ REIŠKIA BŪTI NENORIMAM, NELAUKIAMAM, ATSTUMTAM. ATRODO, KAD IŠSKIRTINĖMIS APLINKYBĖMIS PATS TEATRAS TAMPA SAVOTIŠKU „UNWELCOME“. KAIP SUSIKLOSČIUS YPATINGOMS APLINKYBĖMS, JŪSŲ POŽIŪRIU, KINTA MENININKO (-ĖS) PADĖTIS VISUOMENĖJE IR JO(S) MISIJA?

TADAS MONTRIMAS: Be teatro kelis mėnesius gyveno (o kai kur dar ir toliau gyvens) visas pasaulis. Ir negirdėjau, kad kažkur kažkas mirė ar apsirgo, nes labai norėjo į spektaklį, o teatrai uždaryti. Aš, žinoma, ironizuoju, bet šioje ironijoje yra ir dalis skaudžios tiesos. Todėl manau, kad šiandien kiekvieno menininko misija ir yra savo darbais iš naujo įtikinti pasaulį, kad gyvas menas apskritai reikalingas. Reikalingas kaip deguonis, kuris, nors ir nematomas, neužuodžiamas, neįjuntamas, yra gyvybiškai svarbus.

KODĖL JUMS SVARBU KURTI IMERSINĮ AR INTERAKTYVŲ TEATRĄ? KAIP ŠI FORMA LEIDŽIA ATSKLEISTI JŪSŲ PASIRINKTĄ NETIKRŲ NAUJIENŲ (FAKE NEWS) TEMĄ?

TADAS MONTRIMAS: Dar studijų metais Maskvoje viena žymiausių teatro kritikių Rusijoje Elena Kovalskaja savo paskaitose kalbėjo, kad žiūrovai vis dažniau ateina į teatrą ne naujų istorijų, o naujų potyrių. Imersinis teatras turi galimybę pakeisti žiūrovo, kaip žiūrėtojo, stebėtojo, vaidmenį į dalyvio, veikėjo, taip sukurdamas jam sąlygas repetuoti – išbandyti kitokį save, pagyventi ne savo gyvenimą. *Fake news* temą savo spektaklyje žiūrovams norime parodyti „iš vidaus“, todėl, ieškodami tam tinkamo būdo, nusprendėme susitikimą su žiūrovu organizuoti pasitelkdami naują, netradicinę formą.

EMIGRANTAI

KŪRYBINĖ KOMANDA:

Idėjos autorius, režisierius:

Darius Gumauskas

Aktoriai:

Giedrius Savickas,

Marius Čižauskas

Scenografas:

Marijus Jacovskis

Kompozitorius:

Vytautas Leistrumas

Šviesų dailininkas:

Povilas Laurinaitis

Pjesės pastatymo

teises suteikė:

Diogenes Verlag AG Zürich

PASIRODYMO DATOS: SPALIO 5- 7 D.

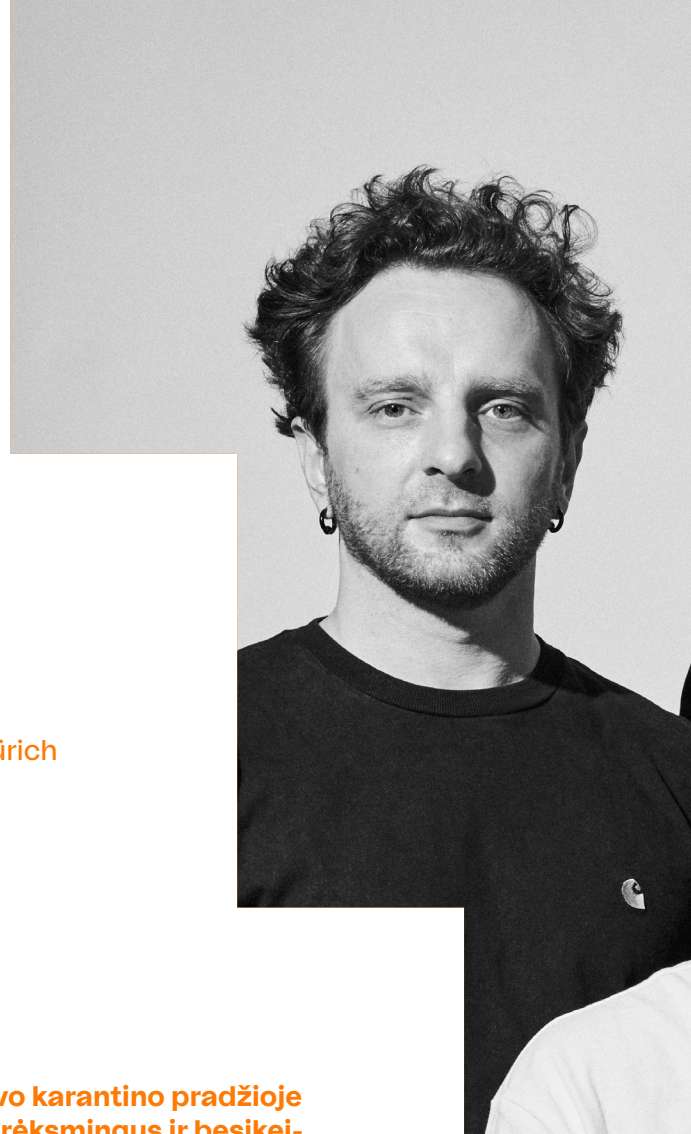
PASIRODYMO VIETA:

KULTŪROS KOMPLEKSAS „SODAS 2123“

(VITEBSKO G. 21, 23)

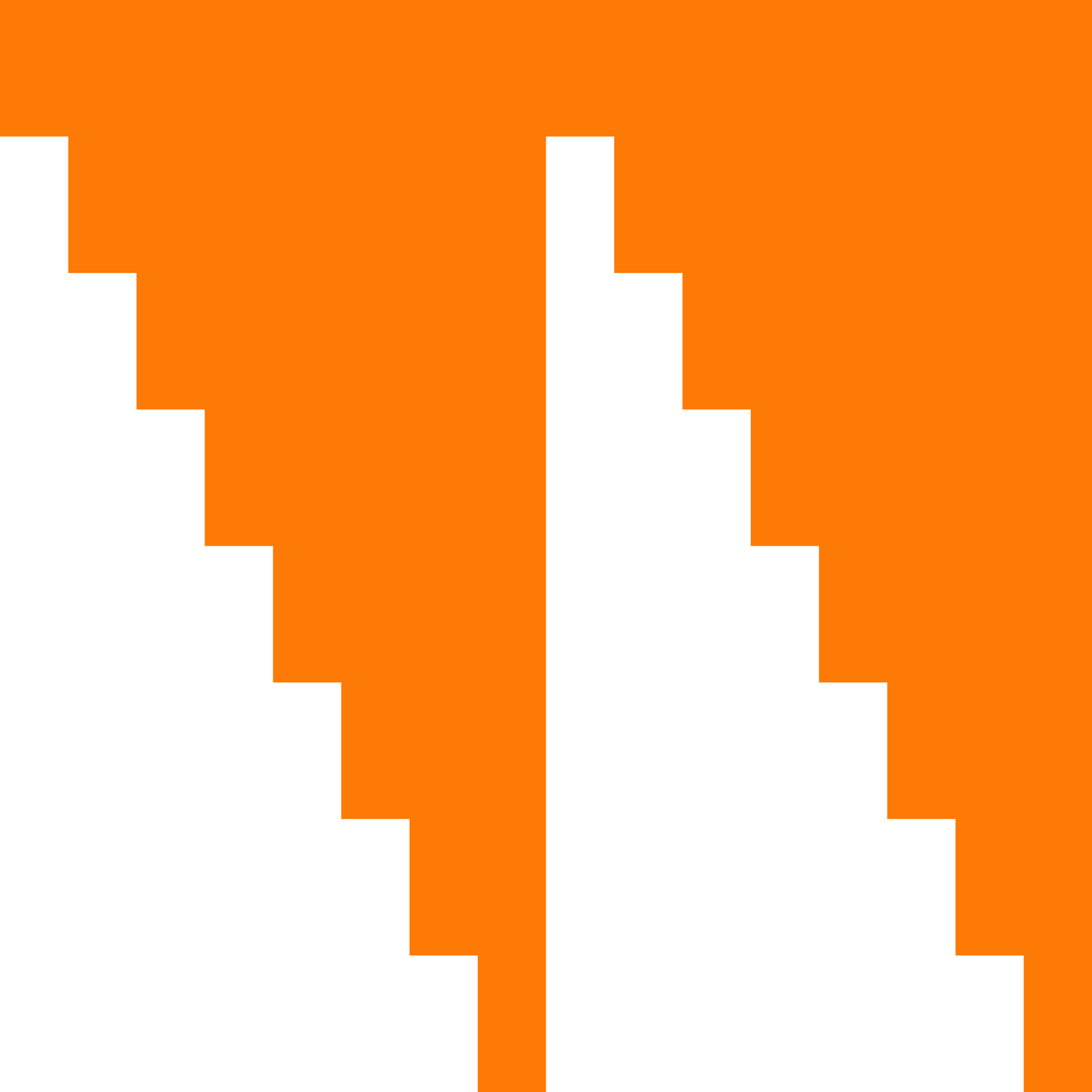
Idėją kurti spektaklį, performansą „Emigrantai“ inspiravo karantino pradžioje televizijos ekranus užplūdę reportažai apie grįžtančius rėksmingus ir besikeičiančius tautiečius. Tuo metu medijose pasipylė gynybinė neapykantos banga – „grįžo visuomenės šiukšlės“. Nors trisdešimt metų stebime mažėjantį gyventojų skaičių, nuolat senėjančią populiaciją, prarastą milijoną žmonių, nors pastaruosius kelerius metus Lietuvos valdžia aktyviai kvietė emigrantus sugrįžti atgal į tėvynę, matome visiškai priešingą valstybės galvų ir visuomenės reakciją į karantino metu grįžtančius emigrantus: baimę, nepasitikėjimą, neapykantą. Tie, kurie buvo laukiami, akimirksniu tapo nebelaukiami...

Spektaklis, performansas „Emigrantai“ pagal to paties pavadinimo Slavomiro Mrožeko pjesę bus pristatytas kultūros komplekso „Sodas 2123“ balkone. Žiūrovai spektaklį galės stebėti iš vidinio kiemelio. Slavomiro Mrožeko pjesėje emigrantai pasmerkti gyventi kartu viename iš Vokietijos miesto rūsių, o šiame spektaklyje emigrantai pyksis, taikysis, valgys, prausis ir linksminsis tiesiog balkone – kaip tai vyko daugelyje Europos butų per karantiną. Intelektualas mąstytojas ir juodadarbis arba Vilniaus hipsteris ir Londono statybų pagalbinis. Netikėta ir nepatogi erdvė aktoriui, kaip ir žiūrovui, tampa tarsi priminimu – turime visi stengtis, kad teatrinis įvykis nutiktų.

45

DARIUS GUMAUSKAS

Darius Gumauskas – 1997 m. Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje įgijo menų magistro laipsnį (kurso vadovai Dalia Tamulevičiūtė ir Vladas Bagdonas). Studijuodamas dirbo Vilniaus miesto Psichikos sveikatos centre ir Šiaulių dramos teatre. Grįžęs į Vilnių, vaidmenis kūrė Valstybiniame jaunimo teatre, Anželikos Cholinės teatre, Lietuvos nacionaliniame dramos teatre, Vilniaus mažajame teatre, „Meno forte“, taip pat festivalio „Life“ prodiusuojamuose spektakliuose. 2012 m. aktorius tapo tarptautinės Baltijos šalių trienalės „Mindaugas“ performeriu ir reprezentaciniu veidu. Pagrindine savo bendraminčių grupe jis laiko režisierių Oskarą Koršunovą ir OKT trupę, su kuria dirba ir gastroliuoja nuo teatro įsikūrimo. 2019 m. režisavo spektaklį „Mongolija“ (kooproduiseris OKT). Gumauskas taip pat dirba kine ir reklamoje.

„SIRENŲ“ KLAUSIMAI

ŠIŲ METŲ „SIRENŲ“ FESTIVALIS SIEKIA APMAŠTYTI TARP MŪSŲ KYLANČIAS FIZINES IR VIDINES SIENAS, NUOLAT IŠ NAUJO PERBRAIŽOMAS RIBAS. KAIP MANOTE, KOKIĄ ĮTAKĄ KINTANČIOS IŠORINIO PASAULIO (FIZINĖS, SOCIALINĖS, POLITINĖS, EKONOMINĖS, TECHNOLOGINĖS) RIBOS DARO JŪSŲ SUVOKIMUI APIE MENO FORMŲ IR TEMŲ LAISVĘ AR JŲ RIBOTUMĄ, APIE JŲ KAITĄ?

DARIUS GUMAUSKAS: Nesitikėjau, kad šie keli pandemijos ir draudimų mėnesiai taip primins sovietinę tikrovę ir tuo metu skaitytą Orvelą. Valdančioji dauguma net krykštavo iš pasitenkinimo verždama apynasrį visuomenei, verslui ir teatrui. Labai naudinga savo kailiu prisiminti, ko nekenti iš visos širdies – tai nuomonės, nuleistos iš viršaus, priespaudos. Ji sukrečia lyg būtum nupiltas kibiru ledinio vandens ir minčių eiga visiškai pakeičia kryptį. Aš neįsivaizduoju, kokias tai įgis formas. Bet norėčiau tame dalyvauti.

ŠIEMET FESTIVALIO ŠŪKIŲ TAPUSI FRAZĖ „UNWELCOME“ SKATINA MAŠTYTI, KĄ REIŠKIA BŪTI NENORIMAM, NELAUKIAMAM, ATSTUMTAM. ATRODO, KAD IŠSKIRTINĖMIS APLINKYBĖMIS PATS TEATRAS TAMPA SAVOTIŠKU „UNWELCOME“. KAIP SUSIKLOSČIUS YPATINGOMS APLINKYBĖMS, JŪSŲ POŽIŪRIU, KINTA MENININKO (-ĖS) PADĖTIS VISUOMENĖJE IR JO(S) MISIJA?

DARIUS GUMAUSKAS: Kiek pamenu, menininko padėtis visada buvo kvestionuojama: ar tik nevalgai lengvos duonos iš mokesčių mokėtojų pinigų? O ta įtampa, kad visada turi būti mandagus ir suprantamas, neduokdie nueisi „menas dėl meno“ keliu ir nepateisinsi išėjimų... Tenka priminti, kad mokėdami mokesčius pagal individualias veiklas, nesame menininkai – esame skaičiai ir statistika. Šiandien ir pačiam nesinori mistifikuoti menininko misijos, svarbu jaustis visuomenės dalimi ir būti jai reikalingam, nes temų būtent joje ir ieškome.

KUO ŠIANDIEN SVARBI MROŽEKO PJESĖ „EMIGRANTAI“? KOKĮ NAUJĄ KONTEKSTĄ JI ĮGYJA?

DARIUS GUMAUSKAS: Pats pavadinimas rėkte rėkia apie aktualumą ir iš karto kelia klausimą: ar pastaruosius dešimtmečius išvykstantys mūsų piliečiai apskritai yra emigrantai? Ar jiems taikytinas šis pavadinimas, kai žmonių migracija į visas puses pasidarė toks savaime suprantamas dalykas? Pjesė gali pasirodyti senamadiška savo retorika lyg tai būtų žvilgsnis atgal į 74-uosius, tačiau man atrodo, kad tai, kas joje parašyta mūsų laukia vėl ir vėl, nes naivu tikėtis idealizmo iš tų, kurie papuola į valdžią ar užgrobia ją. Šiandien šita pjesė jau net nebe absurdas, o antiutopija.

FABRICA

KŪRYBINĖ KOMANDA:

Naubertas Jasinskas
Tadas Černiauskas
Gintaras Sodeika

PASIRODYMO DATOS:

SPALIO 5-7 D.

PASIRODYMO VIETA:

JONO MEKO VIZUALIŲJŲ MENŲ CENTRAS

Kada mes „tik žaidžiame“? O kada žaidžiame „iš tikrųjų“? Ar pasinerdami į virtualųjį pasaulį bėgame nuo realybės, ar, atvirkščiai, atsiduriame akistatoje su tuo, kas mums yra tikra? Ar varžomi socialinių vaidmenų bei elgesio normų kasdienius savo išgyvenimus galime vadinti realybe? Ar tik iš anksto parašytų programų vykdymu?

Pasitelkę teatrines patirtis „fabrica“ kūrėjai kvies pažvelgti į žaidimus kaip į realius gyvenimo įvykius, o į gyvenimą - kaip į vieną iš nesibaigiančio žaidimo etapų. Jono Meko vizualiųjų menų centre įsikursianti teatrinė instaliacija - tai savotiška pasaka be galo, kurioje žiūrovai galės laisvai judėti, patekti ir išeiti iš jos bet kuriuo pasakojimo momentu.

49

NAUBERTAS JASINSKAS

Naubertas Jasinskas – jaunosios kartos teatro meno kūrėjas, 2018 m. Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje įgijo teatro režisūros bakalauro (kurso vadovas Jonas Vaitkus), 2020 m. – magistro laipsnį (kurso vadovė Yana Ross). 2018 m. Jasinskas, kaip aktorius, debiutavo OKT spektaklyje „Aš, Fojerbach“ (rež. Lina Židonytė). 2018 m., laimėjęs Lietuvos nacionalinio dramos teatro jaunųjų kūrėjų konkursą, sukūrė spektaklį „Orfeo. Miesto šviesos“. 2020 m. taip pat bus pristatytas diplominis jo spektaklis pagal A. Strindbergo pjesę „Pelikanas“.

Meninių įgūdžių ir patirties režisierius sėmėsi atlikdamas režisieriaus asistento praktiką ir reziduodamas ne viename garsiaame Europos teatre: 2018 m. – Bergeno nacionaliniame dramos teatre (Norvegija) pas režisierę Yaną Ross; 2019 m. – Berlyno „Volksbühne“ teatre (Vokietija) pas režisierę Susanne Kennedy; per 2019–2020 m. sezono atidarymą – „Schauspielhaus Zürich“ teatre (Šveicarija).

TADAS ČERNIAUSKAS

Tadas Černiauskas baigė architektūros magistro studijas Vilniaus Gedimino technikos universitete. Dar studijų metais pradėjęs darbą architektūros kontoroje, nuo 2010 m. ėmė kurti kaip nepriklausomas menininkas. Viena pirmųjų išraiškos formų tapo fotografijos sritis. Menininko darbai sulaukė dėmesio iš užsienio žiniasklaidos ir kultūros institucijų. Sukurti projektai buvo publikuoti tokiuose leidiniuose, kaip „The New York Times“, „The Rolling Stone“, „The Guardian“, „The Atlantic“, „BILD“, „View“, „Le Republika“, „Du Monde“. Pirmoji grupinė paroda, kurioje buvo eksponuojamas „Revealing The Truth“ kūrinys, surengta „Saatchi“ galerijoje Londone. Ilgainiui kūrybinėje Černiausko praktikoje atsirado tapybos ciklą, fotodokumentikos ir instaliacijų. 2016 m., į kūrybos lauką įtraukęs ir šiuolaikinį meną, jis savo darbus ne kartą eksponavo Jungtinėse Amerikos Valstijose, Didžiojoje Britanijoje, Šveicarijoje, Švedijoje, Olandijoje, Vokietijoje, Italijoje, Prancūzijoje, Rumunijoje, Lietuvoje, Japonijoje, Kinijoje.

GINTARAS SODEIKA

Gintaras Sodeika baigė Lietuvos muzikos ir teatro akademiją, profesoriaus Juliaus Juzeliūno kompozicijos klasę. Nuo 1990 m. dirba kartu su režisieriumi Oskaru Koršunovu, kuria muziką spektakliams. Sodeika taip pat kuria „garso dizainą“ netradicinei aplinkai, tarpdisciplininį meną, priklauso dailininkų grupei „Žalias lapas“, yra trijų hepeningų festivalių „AN-88“, „AN-89“ ir „NI-90“ sumanytojas bei kuratorius. Sodeikos kūriniai yra skambėję daugelyje pasaulio šalių. Kaip geriausias sezono teatro kompozitorius, jis yra pelnęs Šv. Kristoforo ir „Aukšnio scenos kryžiaus“ apdovanojimus. Tarptautiniame Torunės teatro festivalyje „Kontakt“ pelnė prizą už muziką spektakliui „Vaidinant auką“. Taip pat gavo Lietuvos kompozitorių sąjungos apdovanojimą „Metų muzikos vėnis“ už Koncertą fortepilonui ir orkestrui.

„SIRENŲ“ KLAUSIMAI

ŠIŲ METŲ „SIRENŲ“ FESTIVALIS SIEKIA APMAŠTYTI TARP MŪSŲ KYLANČIAS FIZINES IR VIDINES SIENAS, NUOLAT IŠ NAUJO PERBRAIŽOMAS RIBAS. KAIP MANOTE, KOKIĄ ĮTAKĄ KINTANČIOS IŠORINIO PASAULIO (FIZINĖS, SOCIALINĖS, POLITINĖS, EKONOMINĖS, TECHNOLOGINĖS) RIBOS DARO JŪSŲ SUVOKIMUI APIE MENO FORMŲ IR TEMŲ LAISVĘ AR JŲ RIBOTUMĄ, APIE JŲ KAITĄ?

NAUBERTAS JASINSKAS: Kiekvienas apribojimas ar pokytis, žinoma, jei pastarasis suvokiamas sąmoningai, atveria galimybę. Taip nutiko ir šio festivalio kūrybinės komandos būrimo etape. „Sirenų“ paskelbta tema, esamos sociopolitinės aplinkybės atvėrė naują mąstymo perspektyvą. Pokytis padiktavo kryptį, meninė nuojauta suformavo poreikį sąmoningai išeiti iš konvencionaliai nagrinėjamų temų ir formų kanono. Žvelgiant giliau, galima pastebėti – žmogaus fundamentas nesikeičia ir kažin ar gali pasikeisti. Galų gale keičiasi tik forma, turinys lieka nepakitęs. Šių kintamųjų bei pastoviuųjų sąryšį ir bandau suvokti, atrasti, nagrinėti.

TADAS ČERNIAUSKAS: Menas ir visos jo formos yra kūrėjo ir žiūrovo refleksija į jį supantį pasaulį. Kintant aplinkai, keičiasi ne tik požiūris, bet ir paties meno išraiškos formos. Ribų perbraižymas pasikeitusiame pasaulyje leidžia į nusistovėjusias sistemas pažvelgti iš šalies ir iš naujo permąstyti, kas bus tinkama rytdienai ir ko galbūt neverta pasiimti su savimi į ateitį. Visų formų kūryba yra lygiavertė, o priverstinis ir sisteminis jos skirstymas į atskiras šakas (teatras, kinas, muzika, tapyba) yra žalingas, keliantis daug kolektyvinių problemų ir skatinantis susipriešinimą. Norėtusi, kad šiandieninės pamokos taptų pagrindu tų ribų naikinimui, o ne ryškinimui.

GINTARAS SODEIKA: Išorinis, o ir vidinis mūsų pasaulis, nuolatos stato ir griaua vidines bei išorines sienas, perbraižo ribas visiškai nepriklausomai nuo tokių įvykių kaip 2020 m. pandemija. Smalsūs, atidūs aplinkai ir sau žmonės tai išgyvena nuolat, bet platesnei auditorijai minėtas sienas ir ribas padeda atrasti pandemijos ir kiti panašūs *force majeure*. Menininkas kasdien apmašto meno formų ir temų laisvę, jų ribotumą ne tik pandemijų metu. Trumpai tariant, pokyčių nepatyrčiau, bet pasaulį ir mus jame stebėti yra nepalaujamai įdomu.

ŠIEMET FESTIVALIO ŠŪKIU TAPUSI FRAZĖ „UNWELCOME“ SKATINA MAŠTYTI, KĄ REIŠKIA BŪTI NENORIMAM, NELAUKIAMAM, ATSTUMTAM. ATRODO, KAD IŠSKIRTINĖMIS APLINKYBĖMIS PATS TEATRAS TAMPA SAVOTIŠKU „UNWELCOME“. KAIP SUSIKLOSČIUS YPATINGOMS APLINKYBĖMS, JŪSŲ POŽIŪRIU, KINTA MENININKO (-ĖS) PADĖTIS VISUOMENĖJE IR JO(S) MISIJA?

NAUBERTAS JASINSKAS: Žvelgiant paviršutiniškai, galima teigti, kad ne tik teatras, bet ir visas meno pasaulis tampa nelaukiamas. Lyg visa tai tampa antraeilium, daugumai nereikalingu reiškiniu. Tačiau ar tikrai? Taip, kuriam laikui šis reiškinys – meno mechanizmas – buvo lyg atidėtas į šalį, dėl labai objektyvių priežasčių. Tačiau tikrai neužmirštas.

TADAS ČERNIAUSKAS: Visuose sociumo gyvenimo etapuose žmonių saviraiška ir profesionalus menas užima svarbią vietą: edukuoja, kritikuoja, kalba apie neteisybę, džiaugiasi pasiekimais, padeda save išreikšti ir t. t. Kūryba – tai laisvė dokumentuoti jausmus ir savas patirtis. To mums nesuteikė jokia sistema, kurioje gyvename, tad to ji iš mūsų ir negali atimti. Kriziniais laikotarpiais dirbtinai sukurti kontroliniai kultūros mechanizmai negeba prisitaikyti ir ima byrėti, kartu sugriaudami ir savo sukurtus įrankius. Dėl to menas nesumenksta, netampa mažiau aktualus, reikšmingas ar reikalingas. Priešingai – jo vaidmuo sociumo ir individo gyvenime tik dar labiau išryškėja. Saviraiška ir kūryba įgauna daugiau dinamikos, drąsos ir demokratiškumo.

GINTARAS SODEIKA: Ir gyvenimo teatre, ir teatre kaip meno formoje tik pirmieji žingsniai, kol esame komforto zonoje, yra „welcome“. Visa, kas vyksta po to, yra „unwelcome“. Menininko padėtis ir misija visuomenėje pradėjo kisti XIX a. pabaigoje, o pokytį įtvirtino 1916 m. paskelbtas DADA manifestas – menas tapo politiniu. Na, tiesa, dar yra amatai...

KUO RĖMĖTĖS KURDAMAS SPEKTAKLIO IDĖJĄ? KAIP ATSIRADO BŪTENT TOKIA JO FORMA?

NAUBERTAS JASINSKAS: Reflektuojant kasdienybės išgyvenimus, kyla poreikis permąstyti teatro kūrimo principus. „Teatras turi save permąstyti, atrasti iš naujo, keistis ir taikytis prie naujų sąlygų“ – šie „Sirenų“ meno vadovės žodžiai tampa lyg iš anksto taikliai suformuluota esančio poreikio premisa. Kūrėjų komanda siūlo galimybę įsigilinti į šias struktūras ir permąstyti įsitvirtinusių kasdienio gyvenimo modelius.

Šis sumanymas kyla iš dviejų literatūros kūrinių. Vienas jų – Jameso P. Carse'o knyga „Finite and Infinite Games. A Vision of Life as Play and Possibility“ („Baigtiniai ir begaliniai žaidimai. Gyvenimo kaip žaidimo ir galimybės vizija“), siūlanti įvairius socialinius, kultūrinius, politinius aspektus pažvelgti iš dviejų galimų „žaidimo“ perspektyvų. Pirmoji – baigtinio žaidimo (*finite game*) perspektyva, apibrėžiama kaip žaidimas, kurio tikslas laimėti. Antroji – begalinio žaidimo (*infinite game*) perspektyva, apibūdinama kaip žaidimas, skirtas jį pratęsti. Pasak Carse'o, daugelis teatro spektaklių konstruojami pasitelkus pirmąjį, baigtinio žaidimo modelį, kuriant aiškų priešasties ir pasekmės naratyvą, kulminaciją ir baigtį. Carse'as siūlo pažvelgti į nusistovėjusius modelius iš begalinio žaidimo perspektyvos. Ji pasirenkama kaip kartinė teatrinės instaliacijos sumanymo koncepcija.

Antrasis kūriny – Rubino R. Naimano knyga „Healing Night. The Science and Spirit of Sleeping, Dreaming and Awakening“ („Gydanti naktis. Miego, sapno ir pabudimo mokslas ir dvasia“) siūlo aiškia temą – nagrinėti miegą, sapnus, panirimus ir išnirimus iš šių būsenų. Miegas priskiriamas nakties ritualui, o naktis, pasak autoriaus, laikoma viena iš mažiausiai reikalingų (kitais tariant, produktyvių) gyvenimo dalių. Naktis tampa lyg nereikšmingu tramplinu kitai dienai. Tačiau Naimanas siūlo žiūrėti tiek į dieną, tiek į naktį vienodai pagarbiai, neatskiriant, o sujungiant šiuos dėmenis į vieną. Į dieną pažvelgti kaip į naktį, o į naktį – kaip į dieną. Į sapnus – kaip į gyvenimo išgyvenimus (įvykius), o į išgyvenimus (įvykius) – kaip į sapnus. Taip sukuriant tai, ką Carse'as vadina begaliniu žaidimu.

KAIP RENKATĖS MEDŽIAGAS SAVO KŪRINIAMS? IR KUO YPATINGAS ŠIS TEATRINĖS INSTALIACIJOS ATVEJIS?

TADAS ČERNIAUSKAS: Dirbti su sritimi, kuri iki šiol atrodė nepasiekiamą, reiškia turėti kūrybinę laisvę. Prisiimu atsakomybę už savo žodžius, norisi įrodyti, kad instaliacija nesiskiria nuo teatro, o paveikslas – nuo skambesio. Darbuose panaudojamos medžiagos ar metodai yra tik įrankiai, kurie pasirenkami pagal tai, kuris iš jų padeda geriausiai atskleisti pasirinktą temą. „Sirenos“ atveria naujas galimybes, kurias vertinu kaip indikaciją, kad einame kūrybos laisvėjimo linkme ir patys renkamės, kokiais kūrėjais norime būti, o ne tampame tuo, ko iš mūsų tikisi sustabarėjusi sistema.

KAIP MUZIKA ATSPINDĖS ŠIO KŪRINIO IDĖJĄ? KOKIĄ FUNKCIJĄ JI ATLIKS ŠIAME DARBE?

GINTARAS SODEIKA: Viena pagrindinių būsimo bendro kūrinio idėjų – apmąstyti ritualo fenomeną, jo formos atvirumą, kontinuumą. Tam teatriniam vyksme pasitelkiama originalaus, specialiai kuriamo muzikos kūrinio partitūra.

SYNTH PORN

KŪRYBINĖ KOMANDA:

Idėjos autorė, kompozitorė:

Agnė Matulevičiūtė

Idėjos autorė, režisierė:

Saulė Bliuvaitė

Muzikos atlikėjai:

Agnė Matulevičiūtė, Edvinas Kopcevas

Videomenininkas, tiesioginės

transliacijos autorius:

Kornelijus Jaroševičius

Scenografė ir kostiumų dailininkė:

Dovilė Gecaitė

Šviesų dailininkas:

Vytautas Plukas

Programuotojas:

Martynas Kudarauskas

Internetinio puslapio dizainerė:

Karolina Pečiukonytė

Prodiuserė:

Dominyka Berulytė

Aktorai:

Greta Grinevičiūtė, Valerija Gneuševa,
Edvinas Kopcevas, Agnė Matulevičiūtė,
vyras, moteris

Projekto mentorė:

Ju Row Farr („The Blast Theory“, Anglija)

PASIRODYMO DATOS: SPALIO 9–11 D.

PASIRODYMO VIETA: INTERNETINIS PORTALAS WWW.SYNTHPORN.TV

Interaktyvaus teatro performansas „Synth porn“ – intelektualinis dialogas su visuomene, atkreipiantis dėmesį į menininko dispoziciją, siekiantis aktualizuoti naujas šiuolaikinio teatro raiškos priemones ir santykį tarp realybės bei virtualybės.

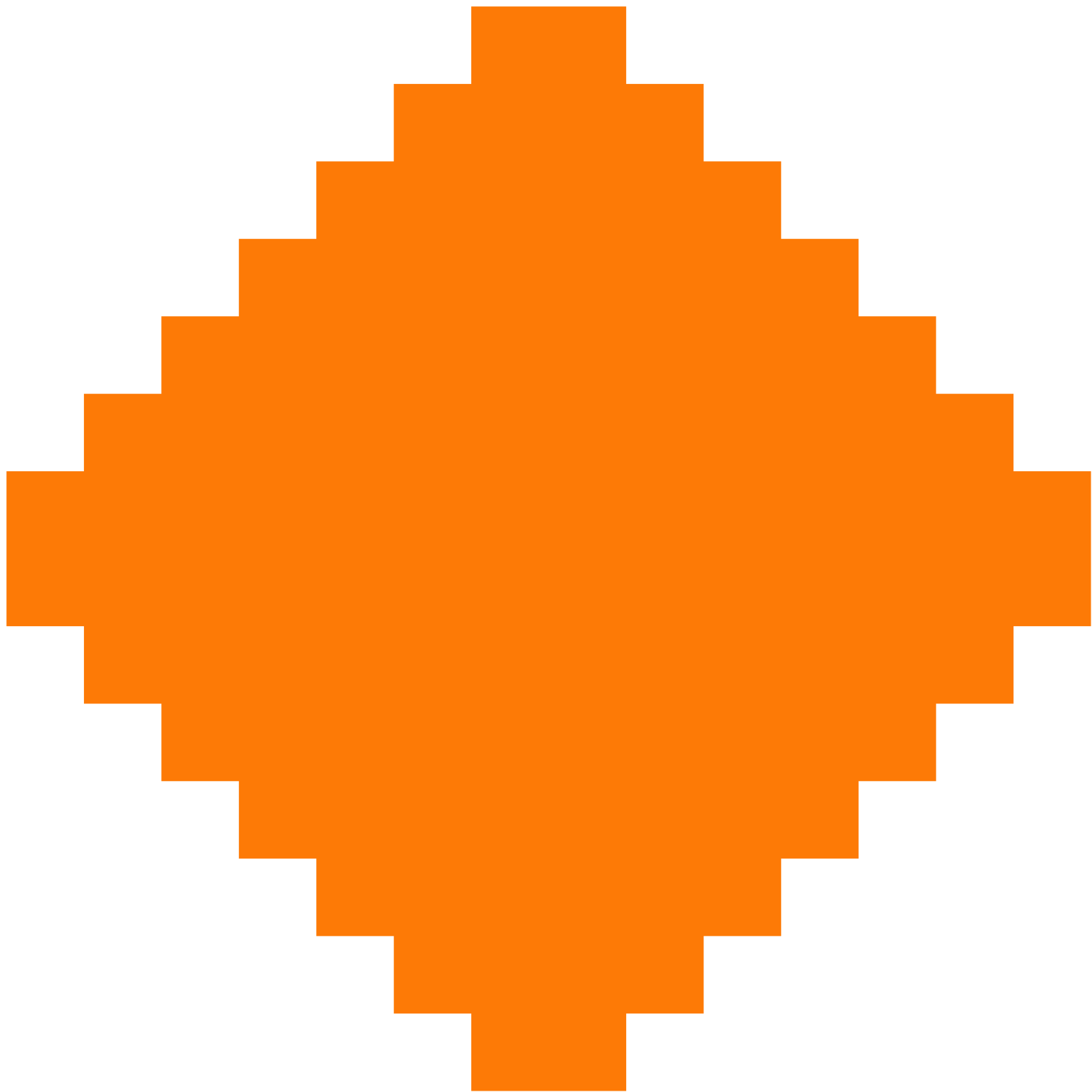
72 valandas bute gyvena žmonės, kurie parduoda savo privatumą prieš juos gyvai stebinčias kameras. Vis dėlto, tarp kasdienių buitinių ritualų, gyventojai skirtingais būdais atskleidžia akimi nematomą savo vidinį pasaulį. Agnes M specialiai šiam performansui sukurta muzika kiekvieną transliacijos vakarą skamba gyvai, dekonstruodama žiūrovo žvilgsnį į

atpažįstamą žmogaus kasdienybę.

Kompozitorė Agnė Matulevičiūtė kartu su kino režisierė Saule Bliuvaite ir visa kūrybine komanda tyrinėja performatyvų imersinio teatro lauką, besiskleidžiantį teatrinėmis, muzikinėmis ir kino raiškos priemonėmis. „Synth porn“ kuria vojeristinio pobūdžio patirtį žiūrovui siekiant atkreipti dėmesį į visuotinius tabu, slaptai sulaužomus už uždarytų kambario durų. Menininkai, „pardavinėjantys“ savo privatumą, nėra vieninteliai performanso veikėjai – žiūrovai taip pat jais tampa, reflektuodami save kaip stebėtojus.

53

AGNĖ MATULEVIČIŪTĖ

Agnė Matulevičiūtė – menininkė, pagrindine medija pasirinkusi muziką, garso meną. Šiuo metu tęsia doktorantūros studijas Lietuvos muzikos ir teatro akademijoje, Muzikos kompozicijos katedroje. Nuo 2014 m. aktyviai dalyvauja grupinėse parodose, meno ir šiuolaikinės muzikos festivaliuose, menininkų rezidencijose Lietuvoje bei užsienyje. Jos muzika, parašyta kinui, skamba tarptautiniu mastu. Matulevičiūtė taip pat yra sukūrusi muziką daugiau nei dešimčiai spektaklių, yra muzikos festivalio „Muzika erdvėje“ meno vadovė, 2019 m. tapo Lietuvos kompozitorių sąjungos nare. Ji aktyviai bendradarbiauja su įvairių sričių menininkais. Pagrindinis Matulevičiūtės tyrimų objektas – „užgarsis“ (kontekstai bei diskursai, slypintys už garso medijos) ir koncepcijos pritaikymas komponuojant muzikinius ar garso meno kūrinius.

„SIRENŲ“ KLAUSIMAI

ŠIŲ METŲ „SIRENŲ“ FESTIVALIS SIEKIA APMAŠTYTI TARP MŪSŲ KYLANČIAS FIZINES IR VIDINES SIENAS, NUOLAT IŠ NAUJO PERBRAIŽOMAS RIBAS. KAIP MANOTE, KOKIĄ ĮTAKĄ KINTANČIOS IŠORINIO PASAULIO (FIZINĖS, SOCIALINĖS, POLITINĖS, EKONOMINĖS, TECHNOLOGINĖS) RIBOS DARO JŪSŲ SUVOKIMUI APIE MENO FORMŲ IR TEMŲ LAISVĘ AR JŲ RIBOTUMĄ, APIE JŲ KAITĄ?

AGNĖ MATULEVIČIŪTĖ: Manau, kad ribos vienareikšmiškai ir pozityviai reiškia tik laisvę. Net ir maštant apie cenzūrą, kontrolę, prievolę menininkui ar tiesiog kitos profesijos žmogui tai atveria daugiau durų, kai jis arba ji stengiasi tai apeiti, išreikšti savaip, pamatyti kitaip. Kiekvienas kūrinys brėžia savo ribas, laužo kitas, be to, sienų nebūtina griauti – galbūt kartais tiesiog galima jas pastumti, apeiti ar – mano mėgstamiausia būseną – jas permąstyti. Tai yra pagrindinis menininko tikslas. Net ir mano kūrinio „Synth porn“ kontekste – žmonės, ypač vyresnės kartos, išgirdę žodį *porn* iš karto tam priešinasi, reaguoja neigiamai, daugelis net negali jo ištarti, galvoja, kad aš atliksiu muziką nuoga ar aktoriai darys ką nors stereotipiško. Pamatę performansą ar išgirdę muziką, nustemba, nes tikėjosi „visai ko kito“. Žinoma, tai nėra blogai.

ŠIEMET FESTIVALIO ŠŪKIU TAPUSI FRAZĖ „UNWELCOME“ SKATINA MAŠTYTI, KĄ REIŠKIA BŪTI NENORIMAM, NELAUKIAMAM, ATSTUMTAM. ATRODO, KAD IŠSKIRTINĖMIS APLINKYBĖMIS PATS TEATRAS TAMPĄ SAVOTIŠKU „UNWELCOME“. KAIP SUSIKLOSČIUS YPATINGOMS APLINKYBĖMS, JŪSŲ POŽIŪRIU, KINTA MENININKO (-ĖS) PADĖTIS VISUOMENĖJE IR JO(S) MISIJA?

AGNĖ MATULEVIČIŪTĖ: Menininko misija yra tokia pati kaip ir bet kokio kito bet kurios kitos profesijos žmogaus misija – reaguoti į situaciją, aktualizuoti pasekmes, ieškoti išeičių, nepanikuoti, atrasti sprendimus, analizuoti iš to gimstančias naujas potemes ir potekstes, būti aktyviam, nesvarbu – ar visuomenėje, ar mažame, uždaramame rate. Būti sąmoningam.

KODĖL ŠIAM PROJEKTUI PASIRINKOTE TIESIOGINĖS TRANSLIACIJOS („LIVE STREAM“) FORMĄ? KODĖL NUSPRENDĖTE BŪTI NE VIEN KŪRINIO KOMPOZITORE, BET IR PATI DALYVAUTI?

AGNĖ MATULEVIČIŪTĖ: Šis vientisas, gyvas vaizdo klipą primenantis patyrimas yra populiarios internetinės svetainės „Real life cams“ simuliacija, kur žmonės „parduoda“ savo privačią namų erdvę – jie gauna pinigų už tai, kad transliuoja kiekvieną savo namų kambarį 24 valandas per parą, septynias dienas per savaitę (įskaitant ne tik miegamojo, bet ir privačias vonios erdves). Kūrėjams tai tampa naujos pornografijos formos tyrimu, savyje koduojančiu ir nuorodas į garsinius, teatrinius, kino elementus, kuriais manipuliuojant galima kurti performansą. Tokia „parsišalinėjimo“ dispozicija aktuali ir menininkui – kiek gali sukurti, ką padaryti mainais į žiūrovo dėmesį?

Aš esu šio projekto kompozitorė ir idėjos bendraautorė (kartu su kino režisierė Saule Bliuvaite). Pati dalyvauju todėl, kad gyvai atliekama muzika yra visa ko pagrindas, ją atliekame dviese su muzikantu Edvinu Kopcevu. Dažnai kuriu muziką teatrui, kinui, ir ten muzika kuriama vaizdui ar veiksmui, bet šiame projekte – muzika atsirado pirma ir ji padiktavo visa kita. Tai buvo mano svajonė – kaip kompozitoriui sukurti tokį tarpdisciplininį kūrinį, kur muzika atlieka pirmą planą vaidmenį, ir dar pačiai ją atlikti. Projektu kurdami šią erotišką atmosferą labai norime atkreipti dėmesį ir į smalsų privačios erdvės stebėjimą. Žiūrovo stebėjimas čia ir yra tam tikra ir bene didžiausia žodžio „porn“ išraiška.

SUMMARY

This year's pandemic made "Sirenos" cancel the international and Lithuanian theatre programmes that had been planned and hold an open call for local artists instead. In less than a month since the announcement of the open call, the festival received 99 applications that were appraised by the "Sirenos" Art Council and the festival team based on the values of the festival, the presentation of the project idea and feasibility for presenting the works during the festival. "Sirenos" did preserve the theme of walls and unwelcome, as explained in the introduction by the festival Artistic Director Kristina Savickienė: "Today, as we're facing the pandemic, we are talking about walls that should protect us against enemies that are invisible, thus much more insidious. What walls can we build to protect our bodies from the invasion of an invisible virus? Schools and cafés, offices and galleries, airports and theatres were closed virtually overnight. Walls were erected on our daily paths. What was once arm's length away, became distant. All of that separated us from the ever-so-familiar objects and people, from our own routines, rituals and rhythms. Walls separated the organisers of festivals from international theatre."

Curators of the "Sirenos" Lithuanian showcase Rimgailė Renevytė and Ieva Tumanovičiūtė give a brief overview of the vision for the Lithuanian theatre showcase that had to be scrubbed due to the pandemic. The introduction titled "The "Sirenos" That Never Happened" reviews the

theme that steered the festival when the festival as we knew it became unwelcome itself. It also describes the key tasks and criteria in programming the showcase. In the words of the curators, "Thinking about the Lithuanian part of the "Sirenos" programme we saw an opportunity not only to present the top of the crop of Lithuanian theatre to foreign experts but to try and diagnose the state of our theatre in the eyes of a global audience. However, the changed situation posed a question: what are the limits of Lithuanian theatre in our own eyes?"

This year, the festival has maintained its internationality through the inclusion of workshops and mentorships by renowned European theatre makers. Sharing their professional insights with the Lithuanian artists and spectators will be Stefan Kaegi (Rimini Protokoll) and director Oliver Frlić, who also penned a text on theatre in the time of pandemic for the catalogue. Johanna Freiburg (Gob Squad, Germany), Matteo Lafranchi (Effetto Larsen, Italy) and Ju Row Farr (Blast Theory, UK) will assist the Lithuanian theatre makers in developing their projects. In the catalogue, international mentors and workshop tutors answer Sirenos' questions on how external circumstances change art's shape and content and the artist's function in the society.

This year's edition consists of six works notable for their pandemic-adapted theatrical forms and reflecting on this year's festival slogan Unwelcome. The catalogue presents the projects in more detail, offers a closer look at the Lithuanian artists and their different outlooks in answering the catalogue's questions.

“Somnambulism”

Goda Palekaitė's “Somnambulism” is a five-performance event that will highlight performance as a moment of sharing knowledge, ideas and experiences, enabling an immediate meeting between artists, historic figures and visitors. The authors will offer to look at history through heterotopic prism, emphasizing its speculation, the variety of interpretations and their incompatibility.

“Expectations and Other Goods”

“Expectations and Other Goods” is an improvisational performance set in a public space, a kiosk. The authors of the idea, scenographer and art photographer Liudas Parulskis and actress Eglė Mikulionytė, say they want to highlight the trends in changing consumption and post-quarantine social interaction in the modern cultural field and promise to create a non-aggressive aura of nostalgia. The kiosk will be built in one of Vilnius' central locations. During the performance, customers will have an opportunity to check out the goods offered in the kiosk. The offers will include a kiosk-related souvenir or a one-minute excerpt from a theatrical scene selected from a menu, to be performed by a cashier in the kiosk for one viewer.

“NO FAKE*”

Immersive show-game “NO FAKE*”, directed by Tadas Montrimas, will explore the relationship between society and the individual in the reality of distorted information. The project's creative team will analyse the phenomena of lies and manipulation that provoke destructive activity: how hard is it to destroy somebody with the help of information? How does fabricated truth cause mass aggression? Can fake news be simply ignored and how can it grow into indifference to the real facts?

“Emigrants”

Directed by Darius Gumauskas, the play-performance-installation “Emigrants” based on eponymous play by Slavomir Mrožek will be presented in a balcony. The audience will be able to watch the show from the inner yard. While the emigrants in Slavomir Mrožek's play are doomed to live together in one of the cellars of a German city, here they will fight, make up, eat, wash and party in a balcony, as was the case in numerous flats in Europe during quarantine.

“fabrica”

Theatrical installation “fabrica” is developed by artists from three different fields – theatre director Naubertas Jasinskas, visual artist Tadas Černiauskas and composer Gintaras Sodeika. The installation will be centred on the reflection of existing socio-cultural structures: routine and constantly recurring elements of human life. Where does it lead if you have no purpose in life? The authors will offer an opportunity to look into these structures and rethink the established everyday patterns in a several-hour-long installation involving actors.

“Synth Porn”

Interactive theatre performance “Synth Porn”, is an intellectual dialogue with the public that focuses on the artist's disposition and seeks to actualise new means of expression in contemporary theatre as well as the relationship between reality and virtuality. Composer Agnė Matulevičiūtė and her creative team explore a performance-oriented field of immersion theatre that spreads through theatrical, musical and cinematic means of expression.

Rengėjai / Organizers

Rėmėjai / Sponsors

Informaciniai partneriai / Information partners

Partneriai / Partners

Bilietus platina / Box offices

